

၈၃၇၂

ဝန်းသိုမြို့

ကျေးဇူးတော်ရှင်-အဂ္ဂမဟာပဏ္ဍိတ

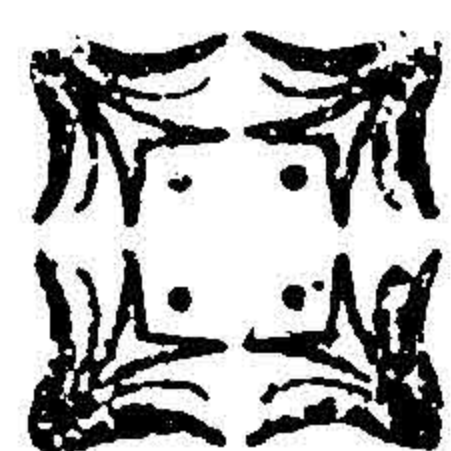
ခန္တီးဆရာတော်ဘုရားကြီး

ရေးသားတော်မူသော

အနုတ္တသမ္မာသနာ

မင်ဂင် ဖိုလ်ပေါက်

နိဗ္ဗာန်ရောက် တရားတော်၊

ပုံနှိပ်သူ

....

ဦးမောင်ကြီး (၁၁၀၃၁--မြ)

ခေတ်ဆန်းညွန့် ပုံနှိပ်တိုက်

အမှတ် - ၃၈၇၊ ၈၄-လမ်း

ရဟိုင်းဈေး-မန္တလေး။

ထုတ်ဝေသူ

....

ကိုပြေကျော် (၁၀၉၅)

သက်ပန် စာပေတိုက်

သီရိမာလာ အရှေ့ပိုင်း

သင်္ဘောတန်း - မန္တလေး။

အနတ္တသာသနာ

နမော အနတ္တဓမ္မဒေသကဿ ဗုဒ္ဓဿာတိ။

ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ သာသနာသည် “အနတ္တ” သာသနာပေတည်း။ အကြောင်းသော်ကား—ဘုရား ပွင့်သော်၎င်း၊ မပွင့်သော်၎င်း၊ “အနိစ္စ” နှင့် “ဒုက္ခ” တို့မှာ သာသနာပဉ္စလည်း အမြဲရှိနေပေသည်။ “အနတ္တ” မှာမူကား ဘုရားပွင့်တော်မူသော သာသနာတိုင်းမှာသာ ဖြစ်ပေါ်နိုင်ကြသော တရားမျိုး ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ထို့ပြင်၊ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခအတွက်ဆိုလျှင် ဘုရားပွင့်ဘို့ပင်မလို အကြောင်းသော်ကား—လောက၌ ဘုရားမပွင့်ပေသည့် အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခတို့မှာ ရှိနှင့်ကြပြီးသားဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။

ထိုမှတပါး အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကို သိရုံကားမူနှင့် “အတ္တဒိဋ္ဌိ” ကို မပယ်နိုင်သေး၍ မဂ်ဖိုလ်ကို မရနိုင်သေး၊ အနတ္တကို သိမြင်မှ အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းကောင်းထင်မှ အတ္တဒိဋ္ဌိကို ပယ်နိုင်၍ မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်သောကြောင့်ပေတည်း။

“အတ္တဒိဋ္ဌိပယ်သောမဂ်”

လောကုတ္တရာဘက်မှာ မဂ်လေးပါး၊ ဖိုလ်လေးပါးဟု ရှိရာ၊ ရှေးဦးစွာသော သောတာပတ္တိမဂ်မှာ အတ္တဒိဋ္ဌိကိုပယ်သတ်သော မဂ်ပေတည်း။ ထို့ကြောင့် (ဒိဋ္ဌိဝိစိကိစ္ဆာ ပဟာနေန ပဟိနာ ပါယဂမနောသတ္တက္ခတ္တုပရမောသောတာပန္နောနာမဟောတိ) ဟု သင်္ဂဟအဋ္ဌကထာ၌ဆို၏။

အဓိပ္ပါယ်မှာ....အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာ ရုပ် နာမ် ခန္ဓာကိုပင် “ဂါကိုယ်” အတ္တဟု ယူမှားသော သက္ကာယ ဒိဋ္ဌိနှင့် ပြဟွာဘန်ဆင်း၍ဖြစ်တယ်ဆိုတာလဲဟုတ်မှန်လေသလော ဟု ယုံမှားတဲ့ ဝိစိကိစ္ဆာကို ပယ်ခြင်းဖြင့် ပယ်အပ်ပြီးသော အပါယ်လေးပါးသို့ သွားခြင်းရှိသော လူနတ် အရောအနှော ခုနစ်ကြိမ် ပဋိသန္ဓေနေခြင်းအတိုင်းအရှည်ရှိသော အပါယ်လွတ် တရားရ သောတာပန်အစစ်အဖြစ်သို့ ရောက်လေတော့သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

“သာသနာပ၊ အနိစ္စ နှင့် ဒုက္ခ”

ထို့ကြောင့်ပင် (ဟတ္ထတော ဟိ တဋ္ဌကေဝါ သရကေဝါ ကိသ္ဋိဋ္ဌေဝေဝါ ပတိတှာ ဘိန္ဒေ အဟော အနိစ္စန္တိဝဒန္တိ။ပ။ ဣဒံ ပန တံအနိစ္စလက္ခဏံ ဒသေတိတိ ဝေဒိတဗ္ဗံ) ဟု သမ္မော အဋ္ဌကထာ အာယတနဝိဘင်္ဂ၊ ဆဋ္ဌမူ နံပါတ်-၄၆-၌ ဖွင့်ပြ ထား၏။

မှာထားချက်။ ။ ဤပါဠိကို မဘတ်ချင်လျှင် မဘတ်တတ်လျှင် ကျော်လွန်သွားပါ။ အဓိပ္ပါယ်၊ ဘာသာပြန် စသည်

တို့ကိုသာ ဘတ်ပါ။ ရှေ့ကိုလည်း နည်းတူသိလေ။
ပါဠိအပြည့်အစုံလိုက ဘော်ပြထားသောကျမ်းညွှန်း
မှာ ကြည့်ရှုပါလေ။

ဘာသာပြန်....အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ လက္ခဏာရေးသုံးပါး
ရှိရာ၊ အနိစ္စလက္ခဏာ ထင်လွယ်မြင်လွယ်သည်ကို ပြဆိုပါဦးအံ့။

၁။ လက်မ၊ အိုးငယ်-ခွက်ငယ်သည်၎င်း၊ တစုံတခုသော
ဝတ္ထုပစ္စည်းသည်၎င်း၊ လွတ်ကျ၍ ကွဲသည်ရှိသော် (ဪ)
အနိစ္စ-မမြဲပါတကားဟု ယောင်ယမ်း၍ပြောဆိုမိတတ်ကြကုန်၏။
ဤသို့ အနိစ္စလက္ခဏာသည် ထင်ရှား၏။

၂။ တဘန် - ဒုက္ခလက္ခဏာ ထင်လွယ် မြင်လွယ်သည်ကို
ပြဆိုပါဦးအံ့။ ခန္ဓာကိုယ်အတ္တဘော၌ အိုင်းအနာ၊ သွေးစုနာစသည်
တို့သည် ပေါက်သော်၎င်း၊ သစ်ငုတ်၊ ဆူးငြောင့် စသည်တို့သည်
တိုက်မိ ထိုးမိ စူးမိသော်၎င်း (ဪ) ဒုက္ခ-ဆင်းရဲလှပါတကား
ဟု ယောင်ယမ်း၍ ပြောဆိုမိတတ်ကြကုန်၏။ ဤသို့ ဒုက္ခ
လက္ခဏာသည် ထင်ရှား၏။

၃။ ထင်ရှားသော အနိစ္စ-ဒုက္ခမှတစ်ပါး၊ မထင်ရှားသော
အနတ္တကို ပြဆိုပါဦးအံ့။ အနတ္တလက္ခဏာမှာ မထင်ရှားပါ။ ပညာ
မျက်စိ ကန်းသည်ကဲ့ပြု၏။ ကောင်းစွာမထင်ရှား၊ ထိုးထွင်း၍
သိနိုင်ခဲ့၏။ မိမိကိုယ်၌က အတော်အသင့် သိသော်လည်း မိမိသိ
သလို၊ မိမိသဘောကျသလို သူတစ်ပါးတို့ကို သိအောင်၊ သူတစ်ပါး
တို့ သဘောကျအောင် သဘောပေါက်အောင် ပြောပြနိုင်
ခဲ့လှ၏။

“ဘုရားဖြစ်ဖြစ်—ပဖြစ်ဖြစ် ”

ဆိုခဲ့ပြီးသော အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခတို့သည် ဘုရားပွင့်သော်၎င်း၊
မပွင့်သော်၎င်း၊ အမြဲတမ်းသင်ရှားရှိနေကြကုန်၏။

“ဘုရားပွင့်ပုသ အနတ္တလက္ခဏာ”

အနတ္တလက္ခဏာသည်ကား မြတ်စွာဘုရားတို့ပွင့်တော်မူခြင်း
ကို ကင်း၍ မထင်နိုင်ပေ။ ဘုရားမြတ်စွာ ပွင့်တော်မူလာမှသာ
ထင်နိုင်ပေသည်။ သာသနာပ၊ အခါကာလမှာဆိုလျှင် အနိစ္စ
နှင့် ဒုက္ခကိုသာ ပြောပြနိုင်ကြတာ၊ အနတ္တကိုတော့ မပြောပြ
နိုင်ကြပါ။ တန်ခိုးကြီးကုန်သော၊ အာနုဘော်ကြီးကုန်သော
ဘုရားအလောင်းတော် သရဘင်္ဂရသေ၊ အရကရသေ၊ အစရှိ
ကုန်သော ရသေ ပရမိုဇ်ဆရာကြီးတို့ သည်လည်း အနိစ္စ-ဒုက္ခ
ဟူ၍သာ ဟောခြင်းငှါ တတ်နိုင်ကြကုန်၏။ အနတ္တဟူ၍ကား
ဟောခြင်းငှါ မတတ်စွမ်းနိုင်ကြကုန်။

“မဂ်ဖိုလ်ရကုန်ရာ၏ ”

ထိုစကားမှန်၏။ အကယ်၍သာ ထိုသရဘင်္ဂ၊ အရကရသေ ကြီး
တို့သည် အနတ္တကို ဟောခြင်းငှါ စွမ်းနိုင်ကုန်ငြားအံ့။ တရားနာ
လာရောက်ကြကုန်သော ပရိသတ်တို့သည် မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍
သိနိုင်သည်ဖြစ်၏။ ဝါ-မဂ်ပေါက်၊ ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ကိုရောက်
နိုင်ရာ၏။

“ဘုရားရှင်တို့၏အရာသာဖြစ်၏ ”

အမှန်မှာ—ဤ အနတ္တလက္ခဏာကို ပညတ်ခြင်းသည်၊ ဝါ-
ဟောပြောနိုင်ခြင်းသည် တစုံ တယောက်သော ဘုရားရှင် မှ

တပါးသောသူတို့၏ အရာမဟုတ်ပေ။ အလုံးစုံ အကုန်သိသော ဘုရားရှင်တို့၏သာလျှင် အရာပေတည်း။

အနိစ္စ-ဒုက္ခတို့ဖြင့် ပြရ၏။

ဤလို ဤပုံ၊ အနတ္တသည် အကြံကြောင့် မထင်ရှား။ ထို့ကြောင့် မြတ်စွာဘုရားသည် အနတ္တကို ပြတော်မူလိုသည် ရှိသော်၊ အနိစ္စ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ နှစ်ပါးစုံတို့၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း ပြတော်မူ၏ဟု အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့ မိန့်မှာတော်မူခဲ့ကြပေသည်။

အနည်းငယ် ထင်ရှားစေဦးအံ့။

ပြဆိုခဲ့ပြီးတိုင်း လက္ခဏာရေး သုံးပါးတို့တွင် ရှေ့ဖြစ်သော အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခ လက္ခဏာနှစ်ပါးတို့မှာ အတော်အသင့် သိသာ ထင်ရှားတယ် ထားဦးတော့၊ နောက်ဆုံး ဖြစ်သော အနတ္တ လက္ခဏာမှာကား မထင်ရှား၊ လွန်စွာ မြင်နိုင်ခဲလှပေသည်။ အကြောင်းသော်ကား—ပညတ်မဘက်၊ ပရမတ်သက်သက် ဖြစ်သောကြောင့်၎င်း၊ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာ အတွင်းသားထဲမှာ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိသေနေသို့ကျအောင် ဥပါဒ်-ဌီ-ဘင် အစဉ်မပြတ် ထပ်ကာထပ်ကာ၊ စပ်ကာစပ်ကာ လျင်သော အဟုန်ရှိသော ရေအယာဉ်ပမာ မပြတ်မစဲ ထပ်တလဲလဲ လျင်စွာလျင်စွာ ဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ ဖြစ်ပျက်မနား ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတရားတို့ကို ခန္ဓာ အတွင်းသို့ ဥာဏ်သွင်းကာ သမာဓိမျက်မှန်၊ သမာဓိမှန်ပြောင်း ဝါ-ဝိပဿနာဥာဏ် အမြင်မှန်ဖြင့် အဘန်ဘန်စူးစိုက်၍ ကြည့်ရှု တတ်မှသာ ဖြစ်ဆဲရုပ်နာမ် ပစ္စုပ္ပန်တို့၏ မျက်စိတမှိတ်စာမျှ

မခိုင်မြဲသော အနိစ္စအချက်၊ ဖြစ်ပျက်မစဲ တသဲသဲ နှိပ်စက်အပ်သော ဒုက္ခအချက်၊ မဖြစ်မပျက်စေရန် အစိုးမရ၊ အလိုသို့မလိုက် အကြိုက်သို့ မပါစေနိုင်သောကြောင့်၊ အဆိုပါ ဖြစ်ပျက်မနား တဲ့ တရားတွေထဲမှာ ဘာတခုမျှ နိစ္စ-သုခ-အတ္တ သာရ အနှစ် အသားဟူက မြူမျှမပေါ့ မြူမျှမရှိ အနှစ်လုံးလုံး မရှိသည့်သော သုညအနတ္တ အချက်တို့ကို ဥာဏ်တွေ ဥာဏ်မြင်ဖြစ်မှသာ ရုပ် နာမ် ဓမ္မ သင်္ခါရတို့၏ အနိစ္စမျိုး၊ ဒုက္ခမျိုး၊ အနတ္တမျိုး အမှန် စင်စစ် ကေန့်ဖြစ်၏ဟု သိမြင်ဆုံးဖြတ်နိုင်ရုံမျှသာ ရှိသေးသည်၊ ထင်ကား မထင်နိုင်ကြသေးပေ။

သိတာနှင့်ထင်တာ-တခြားစီပါ၊

ရုပ်နာမ်ဓမ္မ သင်္ခါရဆိုတာ အနိစ္စမျိုး၊ ဒုက္ခမျိုး၊ အနတ္တမျိုး ဟု သိရုံကတော့ စာသင်ဘူး စာကြည့်ဘူး တရားနာဘူးလျှင် သိနိုင်ပါ၏၊ ထင်၍တော့ မခန့်ပါ၊ ခန္ဓာအတွင်းကို ဥာဏ်သွင်း ကာ ဝိပဿနာဥာဏ်ဖြင့် (ဘာဝိတာ ဗဟုလိကတာ) ကြိမ်ဘန် များစွာပွားများအားထုတ်ကြည့်မှသာ (ဥာဏဓဿန) ဝိပဿနာ ဥာဏ်မျက်စိနှင့် မြင်ရတဲ့တရား၊ (ဥာဏဗုဿန) ဝိပဿနာဥာဏ်မှ တွေ့ရတဲ့တရား၊ ဥာဏ်တွေ ဥာဏ်မြင်ဖြစ်နေ၍ အာသေဝန ပစ္စည်းကို ရသောကြောင့် မိမိခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ နိစ္စ-သုခ-အတ္တ ဟူက မရှိလုံးလုံး ဆိတ်သုဉ်းနေသော အနိစ္စဓမ္မ၊ ဒုက္ခဓမ္မ၊ အနတ္တ ဓမ္မ၊ သဘာဝတို့ကို လှလှဘဲတဲ သိမြင်လာတဲ့အခါမှစ၍ တနွယ် ငင် တစင်လုံးပါဆိုသလို မိမိခန္ဓာက ဆက်သွယ်ကာ လောက တခုလုံးကြီးကိုပါ အနတ္တတုံး၊ အနတ္တခဲ၊ အနတ္တအစုအပုံ၊ အနတ္တ အသိုက်အအုံကြီးဟု ဘွားဘွားကြီး ပေါ်လောကြီး ထင်မြင် လာနိုင်သောကြောင့်ပေတည်း။

ထို့ကြောင့် သိတာနှင့်ထင်တာ တခြားစီပါ။ ကျမ်းဂန် တို့၌လည်း “အနိစ္စလက္ခဏံ ဇာနာတိ၊ ဒုက္ခလက္ခဏံ ဇာနာတိ၊ အနတ္တလက္ခဏံ ဇာနာတိ” ဟုမရှိပါ။ “အနိစ္စလက္ခဏံ ဥပဋ္ဌာတိ၊ ဒုက္ခလက္ခဏံ ဥပဋ္ဌာတိ၊ အနတ္တလက္ခဏံ ဥပဋ္ဌာတိ” ဟူ၍သာ ရှိပါသည်။

ထိုသို့မိမိထင်စေကာ သူတပါးတို့ကို ထင်အောင်မြင်အောင် ဟောပြောဘို့ရာမှာ အခက်တမျိုးပင်ဖြစ်၍ နေပြန်သည်။ သာမန် လူသား မဆိုထားဘိ၊ ဘုရားအလောင်း သရဉာဏ်၊ အရကရသေ့၊ ဆရာကြီးတို့သော်မှလည်း အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကိုသာ ဟောပြောနိုင်ကြ သတဲ့။ အနတ္တကိုတော့ မဟောပြောနိုင်ကြဘူးတဲ့။ အကယ်၍သာ ထိုဆရာကြီးတို့သည် ထိုအခါက အနတ္တကို ထင်အောင် မြင် အောင် ဟောပြောနိုင်ပါက လာရောက်ကြသော တရားနာ ပရိ သတ်တို့သည် မဂ်ဖိုလ်ကို ထိုးထွင်း၍ သိရာ၏ဟု ဆိုသောကြောင့် အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကို ထင်ရုံ မြင်ရုံနှင့်တော့ မဂ်ဖိုလ် မရသေးပါ။ အနတ္တကို ထင်မြင်မှသာ မဂ်ဖိုလ်ကိုရနိုင်ရာ၏ ဟုဆိုရာကျ ဆိုရာ ရောက်သည်ကိုလည်း လေးလေး စားစား မှတ်သားထိုက်ပေ သည်။ ကြီးကြီးမားမား သတိထားကြလေ။

အနိစ္စ-ဒုက္ခဖြင့် အနတ္တကို ပြသည်။

ထို့ကြောင့် ဘုရားမြတ်စွာ စိန္တေယျာသည် အနတ္တကို ဟောလိုတဲ့အခါ၊ အနိစ္စ-ဒုက္ခတို့ကဲ့သို့ တိုက်ရိုက်ဦးတိုက် ဟော တော်မမူဘဲ၊ ထင်ရှားသော အနိစ္စဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ခဖြင့်၎င်း၊ အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ နှစ်ပါးစုံတို့ဖြင့်၎င်း၊ အနတ္တကိုသိအောင် ဟောတော်မူရ လေသည်။

ဘုရားရှင်၏ အလိုတော်မှာ—အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခကိုဟောတော်မူ
လိုရင်း မဟုတ်ပေ။ အနတ္တကိုသာ ဟောတော်မူလိုရင်းဖြစ်သည်။
အကြောင်းသော်ကား—သောတာပတ္တိမဂ်မှာဆိုလျှင် အနတ္တဟု
ကောင်းကောင်းသင်မှသာ အတ္တအယူပျက်၍ သောတာပတ္တိ
မဂ်သို့ ရောက်နိုင်မည် ဖြစ်သောကြောင့်ပေတည်း။ အကြောင်း
ကား—အပိုက်မှောင်ကို အလင်းရောင်နှင့်ဖျက်မှ ပျက်သကဲ့သို့၊
အတ္တဒိဋ္ဌိအယူမှား အပိုက်မှောင်ကို အနတ္တ-အယူမှန် အလင်း
ရောင်နှင့် ဖျက်မှ ပျက်သောကြောင့်ပေတည်း။

ဂွင်းဆက် ပေါင်းကူး၊

ထို့ကြောင့် ဘုရားပြတ်စွာ စိန္တေယျာသည် အနတ္တကို ထင်
နိုင် မြင်နိုင်အောင် ဂွင်းဆက် အနေအားဖြင့်၎င်း၊ ပေါင်းကူး
အနေအားဖြင့်၎င်း၊ ပရမတ် ရုပ်နာမ် အစစ်အမှန်တို့၏ လက်ဖျစ်
တတီးအတွင်း ရုပ်တို့၏ကုဋေငါးထောင်ကျော်၊ နာမ်တို့၏ကုဋေ
တသိန်းကျော် ဖြစ်၍ ပျက်ကြသော အနိစ္စအချက်ကို ဥာဏ်
သက်ဝင်လာလျှင် ဖြစ်ပျက်မစဲ တသဲသဲ နှိပ်စက်၍နေသော
ဒုက္ခအချက်ကိုလည်း ဥာဏ်သက်ဝင်လာလေတော့သည်။ ထိုမှ
ဆက်သွယ်၍ အမြဲတစေ မမြဲ ဆင်းရဲ နှိပ်စက်၍ နေသည်တို့ကို
မြဲအောင်-ချမ်းသာအောင် မနှိပ်စက်ရအောင် မည်သူမှအစိုးမရ
မည်သူ့ အလိုကိုမှ မလိုက်၊ မည်သူ့ အကြိုက်သို့မှ မပါစေနိုင်သော
ဘာတခုမှ နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တ၊ သာရ အနှစ်အသားဟူက မရှိလုံးလုံး
ဆိတ်သုဉ်း၍နေသော (သုညတော၊ အဿာမိကတော၊ အဝသ
ဝတ္တနတော၊ အတ္တပဋိပက္ခတော) ဆိုတဲ့ အနတ္တလက္ခဏာ ဘွား
ဘွားကြီး ပေါလောကြီး ပေါ်လွင်ထင်ရှားလာပေတော့သည်။

ဂွင်းဆက် ပေါင်းကူးပုံ၊

- ၁။ ဘဒ္ဒကြောင့် မမြဲရသလဲ၊ (ဟုတူ အဘာဝတော အနိစ္စ နာမ)နှင့်အညီ၊ ဖြစ်ပြီး၍ မရှိ၊ ပျက်စီးလေသောကြောင့် တည်း။
- ၂။ ဘဒ္ဒကြောင့် ဆင်းရဲရသလဲ၊ (အဘိဏ္ဍသမ္ပိဋ္ဌနတော ဒုက္ခနာမ)နှင့်အညီ၊ ဖြစ်ခြင်းပျက်ခြင်းဖြင့် နှိပ်စက်သော ကြောင့်တည်း။
- ၃။ ဘဒ္ဒကြောင့် အလိုသို့မလိုက်သလဲ၊ (အဝသဝတ္တနတော အနတ္တနာမ)နှင့်အညီ၊ အလိုသို့ မလိုက်သောကြောင့်ပေ တည်း။

မမြဲတာ-အနိစ္စ၊မမြဲလို့ ဆင်းရဲနှိပ်စက်တာ-ဒုက္ခ၊မြဲစေလိုချမ်း သာစေလိုတဲ့ အလိုသို့မလိုက်တာ-အနတ္တ၊ ဤလို ဤပုံ-ဂွင်းဆက် ပေါင်းကူးဆက်သွယ်ကြသည်။

လှေလှော်-ဥပမာ၊

ဥပမာဆိုရသော်-ဤမှာဘက်ကမ်း၌ ချည်ထားသောကြိုးကို မဖြေမဖြုတ်ဘဲ လှေကိုလှော်ပါက၊ ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ မရောက် နိုင်။ ဤမှာဘက်ကမ်း၌ ချည်ထားသောကြိုးကို ဖြေဖြုတ်၍ လှော်ပါက လှေသည် ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ ရောက်နိုင်သကဲ့သို့၊ ဤဥပမာ၌ဤမှာဘက်ကမ်းနှင့်ဖြစ်ပျက်ဆိုတဲ့လောကသည်တူ၏၊ ထိုမှာဘက်ကမ်းနှင့် မွေးသေလွတ်တဲ့ နိဗ္ဗာန်သည် တူ၏၊ မြစ်

ချောင်းကြီးနှင့် သံသရာ တူ၏။ လှေနှင့် လူ-နတ်-မြဟွာ သတ္တဝါ
သည် တူ၏။ ဤမှာဘက်ကမ်း၌ ချည်ထားသော ကြိုးနှင့် အတ္တ
ဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် တူ၏။

(ဤကား-ဥပမာ)

ထို့တူပမာ-အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြိုးကို ဝိပဿနာဉာဏ်
မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် မဖြေ မဖြုတ်ဘဲ ဝိပဿနာလှေကို လှော်ပါက
နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ထိုမှာဘက်ကမ်းသို့ မရောက်နိုင်။ အနတ္တ
လက္ခဏာ ကောင်းကောင်း ထင်အောင်၊ ဝါ-သင်္ခါရပေက္ခာ
ဉာဏ် ရင့်သန်၍၊ သိခါပတ္တရဌာနဂါမိနိ ဝိပဿနာဉာဏ်ဖြင့်
အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကြိုးကို ဖြေဖြုတ်၍ ဝိပဿနာလှေကို
လှော်ပါလျှင် မွေးသေလွတ်သော နိဗ္ဗာန်တည်းဟူသော ထိုမှာ
ဘက်ကမ်းသို့ ချမ်းသာ လွယ်ကူစွာ ရောက်လေတော့သည်ဟု
ဆိုလိုပေသည်။

(ဤကား-ဥပမေယျတည်း)

မှတ်ချက်။ ။ ဤမှာဘက်ကမ်းဆိုသည်မှာ မိမိနေသော ကမ်း
ကို ဆိုသည်။ ထိုမှာဘက်ကမ်းဆိုသည်မှာ မိမိနေ
သော ကမ်း၏တဘက်ကမ်းကိုဆိုသည်။ အကြွင်း
သိသာပြီ။

ထို့ပြင်၊ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခ လောက၌ထင်ရှား၍ အနတ္တ မထင်
ရှားပုံကို မူလပဏ္ဏာသ အဋ္ဌကထာ အလဂဒ္ဒူပမသုတ် ဆဋ္ဌမူ
နိပါတ် ၂၀-၌လည်း၊ (အနိစ္စံ ဒုက္ခဉ္စ ပါကဋ္ဌံ အနတ္တာနုပါကဋ္ဌံ
ပရိဘောဂ ဘာဇနာဒိသုဟိ ဘိဇ္ဇေသု အဟော အနိစ္စန္တိဝဒန္တိ၊

အဟော အနတ္တာတိဝတ္တနာမ နတ္ထိ။ပ။ ဣဒံဟိ အနတ္တလက္ခဏံ
နာမ အဝိဘူတံ ဒုဒ္ဒတံ ဒုပ္ပညာပနံ ဒေသတိ) ဟု ဖွင့်ပြသားပါ
သည်။ ပါဠိအပြည့်အစုံလိုလျှင် ၎င်း၌ကြည့်ပါ။

ဘာသာပြန်....အနိစ္စသည်၎င်း၊ ဒုက္ခသည်၎င်း၊ ထင်ရှားပါ၏။
အနတ္တသည်ကား မထင်ရှားပါ။ မှန်၏။ နေ့စဉ်သုံးဆောင်နေ
ကြသော အိုးခွက် ပုဂံ စသည်တို့သည် မတော်တဆ လက်က
လွတ်ကျ၍ ကွဲသည်ရှိသော် (ဪ) အနိစ္စ-မမြဲပါတကားဟု
ယောင်ယမ်းပြီး ပြောဆိုတတ်ကြကုန်၏။ (ဪ) အနတ္တ-အစိုး
မရပါတကား ဟူ၍ကား ယောင်ယမ်း၍သော်မှ ပြောဆိုကြသူ
မရှိပေ။ မိမိခန္ဓာကိုယ်၌ အိုင်းအနာ စသည်တို့သည် ပေါက်
ကုန်သော်၎င်း၊ သစ်ငုတ် ဆူးပြောင့်တို့သည် တိုက်မိ-ထိုးမိ-စူးမိ
သော်၎င်း၊ (ဪ) ဒုက္ခ-ဆင်းရဲပါတကားဟု ယောင်ယမ်း၍
ပြောဆိုမိတတ်ကြကုန်၏။ (ဪ) အနတ္တ-အစိုးမရပါတကား
ဟူ၍မူကား ယောင်ယမ်း၍သော်မှ ပြောဆိုကြသူ မရှိသလောက်
ရှားလှပေ၏။ အကြင်ကြောင့် ဤ-အနတ္တလက္ခဏာသည် မထင်
ရှား မြင်နိုင်ခဲ၏။ ပညတ်နိုင်ခဲ သိနိုင်ခဲလှ၏။ ထို့ကြောင့်
အနတ္တကို ပြလိုသည်ရှိသော် မြတ်စွာဘုရားသည် အနိစ္စ၏အစွမ်း
ဖြင့်၎င်း၊ ဒုက္ခ၏ အစွမ်းဖြင့်၎င်း၊ အနိစ္စ-ဒုက္ခ နှစ်ပါးစုံတို့၏
အစွမ်းဖြင့်၎င်း ပြတော်မူရလေသည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

အိုးကဲ့အနိစ္စနှင့် ဆူးစူး-ဒုက္ခ၊

ဤ-အဋ္ဌကထာအရ၊ အနိစ္စနှင့် ဒုက္ခမှာ ထင်ရှားတမ်းဆိုစေ
ကာ၊ တကဲ့ပခုမတ် ရုပ်နာမ်အစစ်အမှန်တို့၏ အနိစ္စ, ဒုက္ခ, မဟုတ်
ပေ။ အိုးကဲ့-အနိစ္စနှင့် ဆူးစူး-ဒုက္ခလောက်သာထင်နိုင်လေသည်။

ဒါဟာ ပညတ် အနိစ္စ၊ ဒုက္ခဘဲ၊ အနတ္တကိုတော့ ပညတ် အနတ္တ
တောင် ယောင်ယမ်း၍ ပြောဆိုသူ မရှိကြ၊ ဤမျှ အနတ္တလက္ခဏာ
မထင်ရှားဟု ဆိုလိုသည်။

ဆိုလိုရင်းမှာ—မမြဲလို့ ကွဲတာ၊ ကွဲလို့ ဆင်းရဲတာ၊ မြဲအောင်
မဆင်းရဲအောင် အစိုးမငုတာ အနတ္တ၊ အဲဒါက(အနုပါဒိဏ္ဍက)
အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တဘဲ သက်ရှိ(ဥပါဒိဏ္ဍက)ရပ်၌ကား—အနိစ္စလဲ
ထင်နိုင်ခဲ၊ ဒုက္ခလဲ ထင်နိုင်ခဲ၊ အနတ္တ ဆိုတာကတော့ သာ၍
သာ၍ကဲဟု ဆိုလိုသည်။

ဝိမုတ္တိရသ ကိလေသာမှ လွတ်ခြင်းကိစ္စ၊

ဘုရားမြတ်စွာ စိန္တေယျာသည် ဝေနေယျကြာ သတ္တဝါ
တို့အား ရင်ဝယ်မွေးကွင်း ရဟုလာသားနှင့် မခြားတမူ အလား
တူ ထား၍ ဟောကြားတော်မူအပ်သော တရားဒေသနာတော်
သည်ကား—

၁။ ဓမ္မက္ခန္ဓာအားဖြင့် (၈၄၀၀၀) ရှစ်သောင်းလေးထောင်

၂။ အင်္ဂါအားဖြင့် ၉—ပါး

၃။ နိကာယ်အားဖြင့် ၅—ပါး

၄။ ပိဋကတ်အားဖြင့် ၃—ပါး

၅။ ဓမ္မဝိနယအားဖြင့် ၂—ပါး

၆။ ဝိမုတ္တိရသ အားဖြင့် ၁—ပါးတည်းသာ ရှိသည်ဖြစ်ရာ

ဘုရားမြတ်စွာ၏ အလိုတော်အရှိဆုံးမှာ အလုံးစုံသော ကိလေ
သာတို့မှ လွတ်မြောက်ခြင်း၊ အရဟတ္တဖိုလ်ဟု ဆိုအပ်သော
ဝိမုတ္တိရသ တခုတည်းကိုသာ အလိုရှိဆုံးဖြစ်သည်။

အကြောင်းသော်ကား—အလုံးစုံသော ကိလေသာတို့မှ လွတ်
မြောက်ခြင်း ခေါ်သော ဝိမုတ္တိရသ အရဟတ္တမဂ်ကို ရမှသာ
ဒုက္ခခပ်သိမ်း ချုပ်ပြတ်ငြိမ်းတဲ့ ဇာတ်သိမ်းရာမှန် ပြည်နိဗ္ဗာန်သို့
ရောက်၍ အငြိမ်းကြီးငြိမ်း၊ အအေးကြီးအေးနိုင်ကြသောကြောင့်
ပေတည်း။

အနတ္တထင်မှ နိဗ္ဗာန်ရ၊

ဤ-အရဟတ္တမဂ်ကိုလည်း အနာဂါမိ မဂ်ကိုရမှ၊ ဤ-အနာ
ဂါမိ မဂ်ကိုလည်း သကဒါဂါမိမဂ်ကိုရမှ၊ ဤ-သကဒါဂါမိ မဂ်
ကိုလည်း သောတာပတ္တိမဂ်ကိုရမှ၊ ဤ-သောတာပတ္တိ မဂ်ကို
လည်း အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းကောင်းကြီးထင်မှသာ ရောက်
နိုင်၊ ရနိုင်ပေမည်။ အကြောင်း အကျိုး ဆက်သွယ်၍ နေသော
ကြောင့်တည်း။

သောတာပန် အရိယာ၊

ထို့ကြောင့်ပင် ကျမ်းတတ် အကျော်အမော် နိုင်ငံကျော်
လယ်တီဆရာတော်ကြီး ရေးသားသော (အနတ္တဒီပနီ) ကျမ်း
နံပါတ် ၈၁-၌လည်း အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းကောင်းထင်မြင်
ပါလျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အကြွင်းမဲ့ ချုပ်ငြိမ်းသော
သောတာပတ္တိမဂ်သို့ ရောက်၏။ သောတာပန်အရိယာအဖြစ်သို့
ရောက်လေတော့၏ဟု ကော်ပြထားတော်မူသည်။

အနတ္တသာသနာ ငါးထောင်သာ၊

ဆိုလိုရင်းမှာ(အနတ္တလက္ခဏံဝိနာ ဗုဒ္ဓံပုပ္ဖါဒါယေဝ ပညာယ ဘိ)
ဟူသော သမ္မောအဋ္ဌကထာအရ ဘုရား မြတ်စွာပွင့်တော်မူတဲ့ခါ

သာသနာတိုင်းမှာသာ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်နိုင်ကြောင်း၊ သာ သာနာပ, မှာ အနတ္တလက္ခဏာ မထင်နိုင်ကြောင်းကိုပြဆိုသဖြင့် သာသနာတိုင်း မှာသာ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်နိုင် - မြင်နိုင်၍ အတ္တဒိဋ္ဌိ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တရားဆိုးတို့ကို အလဲထိုး အသေသတ်၍ အပါယ်လွတ်တရားရ သောတာပန် စသော အရိယာများ ဖြစ် နိုင်ကြသည်။ သာသနာပ, မှာဆိုလျှင် အနတ္တလက္ခဏာ မထင် နိုင်ကြ၍ မဂ်ဖိုလ်မရနိုင်ကြပြီဟု စကားကျသည်။ ဝါ၊ အတ္တာ ပတ္တိ အနက်ရောက်သည်။ ဝါ-ဆိုရာကျ ဆိုရာရောက်သည်။

၂၄၈၈-သာ ကျန်တော့သည်။

ဤ-အနတ္တ သာသနာ သည်လည်း အဋ္ဌကထာ ဆရာတို့၏ ဘော်ပြချက်အရ၊ ငါးထောင်မျှသာ ရှိသည်။ ဤ-ငါးထောင် လည်း ယခုအခါ ငါးထောင်လုံးမရှိတော့ပါ။ (၂၅၁၂) ကုန် လွန်၍ (၂၄၈၈) သာ ကြွေး ကျန်တော့သည်။ ထို (၂၄၈၈) သည်လည်း မိမိပိုင် သာသနာမ ဘဝ၊ အများပိုင် သာသနာ ဖြစ် သည်။ ကိုယ်ပိုင် သာသနာမှာ မိမိ မသေမိကာလအတွင်းမျှသာ ဖြစ်၍ နည်းပါးတိုတောင်းလှသည်။ အကြောင်းသော်ကား— လက်ရှိဘဝ, အနတ္တဉာဏ်မရ၍ အတ္တဒိဋ္ဌိ, သက္ကာယဒိဋ္ဌိတို့ကို မပယ်သတ်နိုင်မီအတွင်း စုတိစိတ်ကျ၍ မတော်တဆ အပါယ်သို့ ကျသွားပါက ကျန် သာသနာနှင့် မိမိမှာ ဘာမျှမသက်ဆိုင် တော့ပြီ။ အကြောင်းသော်ကား—အပါယ်သို့ တခါ ကျလျှင် ဘဝ, ရာထောင်၊ ကမ္ဘာ, ရာထောင်ပင် ကြာညောင်းသော်လည်း လူ့ဘဝ, နတ်ဘဝကို ရရှိဘို့ရာ အလွန်ဝေးကွာနေသောကြောင့် ပေတည်း။

ထို့ကြောင့် လက်ရှိဘဝ မိမိရရှိနေသော သာသနာအတွင်း အနတ္တဉာဏ် အလင်းရောင်ပေါက်၍ အတ္တမှောင် ပျောက်ကွယ် ပြီး မဂ်ပေါက်၊ ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်ရောက် နိဗ္ဗာန်ဝင်ဖြစ်နိုင်ကြ ရန် ဝိပဿနာအလုပ်ကို သူ့ထက်ငါ အားထုတ်ကြဘို့ရာ 'ရင်ဝ လုံစူး၊ ထိပ်ဦး မီးလောင်' ကဲ့သို့ အရေးကြီးလှသည့် အဖြစ်ကို ပြဆိုလိုရင်းဖြစ်ပေသည်။

မှတ်ချက်။ ။ ဤမျှနှင့်ပင် အနတ္တဉာဏ်မျက်လုံး မပွင့်သေးလျှင် ယခင် ဒိဋ္ဌိဝိသုဒ္ဓိခမ်းကို လှမ်း၍ကြည့်ရှုပါလေဦး။

သတ္တိယာ ဝိယ ဩမဋ္ဌော၊
ဒယုမာနောဝ မတ္တကေ။
သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ပဟာနာယ၊
သတောဘိက္ခုပရိဗ္ဗဇေ။ ။

(ဒေဝတာသံယုတ်ပါဠိ)

သတ္တိယာ၊ လုံမဖြင့်။ ဩမဋ္ဌော၊ ရင်ဝ၌ အထိုးခံရသော။ ပုရိသော၊ ယောက်ျားသည်။ တံ သတ္တိံ၊ ထိုလုံကို။ ခိပ္ပံ၊ ဆောလျှင်စွာ။ အဗ္ဗုဟနတ္ထာယ၊ နုတ်ယူခြင်းငှါ။ ဝါယမတိယထာ၊ လုံ့လကျိုးကုတ် အားထုတ်ရဘိသကဲ့သို့၎င်း။ မတ္တကေ၊ ဦးခေါင်း ထက်၌။ ဒယုမာနော၊ မီးလောင်သော။ ပုရိသော၊ ယောက်ျား သည်။ တံ အဂ္ဂိံ၊ ထိုလောင်သောမီးကို။ ခိပ္ပံ၊ ဆောလျှင်စွာ။ နိဗ္ဗာပနတ္ထာယ၊ ငြိမ်းသတ်ခြင်း အကျိုးငှါ။ ဝါယမတိဣဝ၊ လုံ့လကျိုးကုတ် အားထုတ်ရသကဲ့သို့၎င်း။ တထာ၊ ထို့အတူ။

ဝါ၊ ထို့ထက်မက။ ဘိက္ခု၊ ရဟန်းသည်။ ဝါ၊ ဒိဋ္ဌိမက္ခာ ပုဂ္ဂိုလ်
 မှာလျှင် လူတွင်စကြာ နတ်မှာသိကြား မိုဃ်းဖျားဗြဟ္မာ ဖြစ်တုံ
 ပါလည်း ခန္ဓာပြိုကွဲ ကုသိုလ်စဲက ဖေါက်လွဲပါယ်ရွာ ရောက်မြဲ
 သာတည်းဟု ဘေးကိုရှုတတ်သောသူသည်။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊ ဒုက္ခ
 သစ္စာ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုပင် ငါ့ကိုယ် ဒဏ္ဍိဟု သိမှား-မြင်မှား-
 ယူမှားသော သက္ကာယဒိဋ္ဌိ တရားဆိုးကြီးကို။ ပဟာနာယ၊
 ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်မှန်ဖြင့်ပယ်သတ်ခြင်းအကျိုးငှါ။ သတော၊
 ကြီးကြီးမားမား သတိတရားဖြင့်၊ ဝါ၊ စေ့စေ့ငုငု သတိပြု၍။
 ပရိဗ္ဗဇေ၊ ဘယ်ခါမလတ် သတိချုပ်၍ ဝိပဿနာအလုပ်ကို အား
 ထုတ် ကျင့်ကြံရာသတည်း။

ဆောင်ပုဒ်များ၊

၁။ ဒိဋ္ဌိသက္ကာယ၊ မက္ခာသမ္ပ၊ လေးဝအပါယ်၊ ရောက်ဦးမှယ်
 နင်ဝယ်သတိထား။ သို့အလားကြောင့်၊ ဘုရားမြတ်စွာ
 စိန္တေယျာက— ‘ရင်ပလုံစူး၊ ထိပ်ဦးမီးလောင်၊ မရှောင်
 အဟုတ်၊ နောက် မဆုတ်ဘဲ၊’ အားခဲရမည့် အရေးကို
 (သတ္တိယာဝိယ ဩမဋ္ဌော) ဟု ဟောတော် မူခဲ့လေ
 သတည်း။

၂။ ဒိဋ္ဌိသက္ကာယ၊ တဒင်္ဂပဟာန်၊ ပယ်စွန့်ပြန်၊ စူဠသောတာပန်၊

၃။ သမုဇ္ဈိဒ၊ ပယ်စွန့်ကာ၊ မဟာသောတာပန်။
 ဘုံစဉ်စံအရိယာ၊ ဝိသာခါ၊ အနာထပိဏ်တို့လို ဖြစ်ရမည်
 မလွဲပါတကား။ ။

(သဲဖြူ-လှယ်တီရေး)

အတ္တ ခံတပ်ကြီး၊

ဤလိုဤပုံ၊ ၃၁၁၇၀ စကြာဝဠာအနန္တ သက်ရှိသတ္တဝါမှန်သမျှ အကြီးဆုံး-ရာဟုအသူရိန်၊ အငယ်ဆုံး-သန်းဥ၊ သန်းဖျ၊ ကမ္ပည်းနီ ကောင် အဆုံးကျအောင် ဘယ်သူမှ အစိုးမရ။ ဘယ်သူ့ အလိုကို မှ မလိုက်၊ ဘယ်သူ့ အကြိုက်ကိုမျှ မပါ။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ချိန်ကျက ဖြစ်၍၊ ပျက်ချိန်ကျက ပျက်ကြရသော အနတ္တ သဘောတရားချည်းမှန်ပါလျက် ဤအနတ္တသည် ဘာကြောင့် မထင်ရှားသလဲ၊ ဘာကြောင့် မြင်နိုင်ခဲ့သလဲ၊ ဘာကြောင့် ထိုး ထွင်း၍ သိနိုင်ခဲ့သလဲဆိုတဲ့ အမေး၌၊ တိုတိုကျဉ်းကျဉ်း ဆိုလို ရင်းတွင် ဖြေဆိုရပါလျှင် (အတ္တကာပါ) အတ္တ ခံတပ်ကြီးဟာ ကမ္ဘာပေါ်မှာ လွန်စွာ ကျော်ကြားနေသော (မဂ်ဂျီနော့) (ဆီးဖရိတ်) စင်္ကာပူခံတပ်ကြီးတို့ထက် အဆတရာမက သာလွန်၍ ခိုင်လုံတောင့်တင်းလှသောကြောင့် အနတ္တမပေါက်နိုင်ဟု ဖြေ ဆိုလျှင် လွဲလှမည်မထင်။

အတ္တအစ၊ ကမ္ဘာဦးက၊

ဤအတ္တအယူမှားကား—ဘယ်အချိန်ဘယ်အခါကာလကစ၍ မှားခဲ့တာလဲဆိုတဲ့ အမေးရဲ့ အဖြေကို အမြဲအကျဉ်းမျှ ဖြေဆို ပါဦးမည်။

(အဖြေကား) ကမ္ဘာ့တံတွာ ဓမ္မတာအတိုင်း မီး၊ ရေ၊ လေ ဆိုတဲ့ ကမ္ဘာဖျက်တရား သုံးပါးတို့တွင် တပါးပါးဖျက်၍ ပျက် ပြီးလျှင် ထုံးစံအတိုင်း ကမ္ဘာသစ်တည်လာပြန်တဲ့ခါ ဗောဓိပင်

နေရာမှစ၍ လူ့ဘုံ၊နတ်ဘုံ၊ဗြဟ္မာဘုံဟု အစဉ်အတိုင်း တည်လာ
ပြန်မြဲ ဓမ္မတာဖြစ်လေသည်။

ကေစ္စ သဿတဒိဋ္ဌိအစ၊

ထိုတွင်၊ ဂ္ဂပ ၁၆-ဘုံ၌ ဗြဟ္မပါရိသဇ္ဇာ ဗြဟ္မပုရောဟိတာ
မဟာဗြဟ္မာဟုတပြင်တည်းတည်နေသောပဌမဈာန်သုံးဘုံတို့တွင်
မီးဖျက်တဲ့ကမ္ဘာ၌ အထက် အာဘဿရဘုံမှ အသက်ကုန်ခြင်း၊
ကံကုန်ခြင်းကြောင့် မဟာဗြဟ္မာဘုံ၌ မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် ရှေး
ဦးစွာဖြစ်ပေါ်လာသည်။ ထို-မဟာဗြဟ္မာကြီးသည်တ ကမ္ဘာလုံး
အသက်ရှည်၍ နေရသည်။ ထို မဟာဗြဟ္မာကြီးသည် ရှေးဦးစွာ
အဖေမပါဘဲ တယောက်တည်းသာဖြစ်ပေါ်လာသောကြောင့်
ကြာလှမက ကြာမြင့်လာတဲ့အခါ လွန်စွာငြီးငွေ့ခြင်း၊ ပျင်းရိ
ခြင်း ဖြစ်ပေါ်လာ၍ ငါမှတပါးသော ဗြဟ္မာများ ဖြစ်ပေါ်
လာလျှင် ကောင်းလေစွဟု ဗိတ်အကြံဖြစ်တဲ့အတိုင်းဘဲ အထက်
ဗြဟ္မာဘုံမှ အသက်ကုန်ခြင်း၊ ကံကုန်ခြင်းကြောင့် နောက်ထပ်
ဗြဟ္မာတယောက် ပေါ်ပေါက်လာပြန်လေသည်။

ထိုအခါ ရှေးဦးစွာ ဖြစ်ပေါ်နှင့်သော ဗြဟ္မာကြီးသည်
“ဟော” ငါ၏ဗိတ်အကြံကြောင့် ဗြဟ္မာတယောက် ပေါ်ပေါက်
လာသည်ဟု အထင်ရှိနေသည်။ (၀၁) အခြောက်တိုက် ကြားနေ
သည်။ နောက်မှရောက်လာသော ဗြဟ္မာကလည်း ငါ-မဖြစ်
ပေါ်လာမီ ဤ-ဗြဟ္မာကြီးရှိနှင့်ပေသည်။ ငါတို့၏ အရှင်တည်း၊
သူတပါးတို့သည် နှိပ်စက်ခြင်းငှါ မတတ်နိုင်၊ စင်စစ် အလုံးစုံကို
သိမြင်နိုင်၏၊ အလိုသို့လိုက်စေတတ်၏၊ အစိုးရ၏၊ ငါတို့ကို ပြုပြင်

တတ်၏။ ငါတို့ကို ဘန်ဆင်းဘတ်၏။ အထူးသဖြင့် ခြီးမွမ်းအပ်၏
စီရင်တတ်၏။ စျာန်သမ္ဘာပတ်၌ လေ့လာ၏။ ဖြစ်ပြီးဖြစ်ဆဲသော
သံက္ကဝါတို့၏ အဘပေတည်း။ ဤ ဗြဟ္မာကြီးသည် ငါတို့ကို
ဘန်ဆင်းအပ်ကုန်၏ဟု မဟုတ်မမှန်ဘဲ အထင်အမြင်နှင့် လုပ်
ကြံ၍ ယူမှားမိလေသည်။ (၀၂) မဟုတ်မဟတ် လုပ်ကြံ၍ ပလီ
လိုက်ပြန်သည်။

မှတ်ချက်။ ။ နောက်မှ ဖြစ်ပေါ်လာသော ဗြဟ္မာသည် ရှေးဦး
စွာ ဖြစ်ပေါ်နှင့်သော ဗြဟ္မာဘန်ဆင်း၍ ဖြစ်သည်
မဟုတ်ပါ။ အမှန်မှာ ကံ-ဘန်ဆင်းတာ၊ ကံ-စီမံတာ
ကံ-ပြုပြင်တာပါ။ အကြောင်းကြောင့်ဖြစ်တဲ့အကျိုး
တရားဟု သိပါ။

နောက်မွေး—အရင်သေ။

ထိုနောက်မှ ရောက်သော ဗြဟ္မာသည် ရှေးဦးစွာ ရောက်နှင့်
သော ဗြဟ္မာကြီးနှင့် သက်တမ်းမတူသောကြောင့် “နောက်မွေး
အရင်သေ”ဆိုတဲ့ စကားလို အရင် စုတေ၍ လူ့ပြေမှာ ဖြစ်လာ
သည်။ လူ့ပြေ၌ ဖြစ်သော်လည်း ဗြဟ္မာပြည်က လာသူဖြစ်၍
အိမ်ရာမထောင် ရသေ့ရဟန်းပြု၍ ကမ္မဋ္ဌာန်းကို စီးဖြန်းသဖြင့်
စျာန်အဘိညာဏ်ကိုရသည်နှင့် မိမိ၏ ဖြစ်ရပ်အလုံးစုံကို အဘိ
ညာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုသည်ရှိသော် ဗြဟ္မာကြီး ခိတ်အကြံဖြစ်တဲ့
အတိုင်း မဟာဗြဟ္မာဘုံ၌ ဖြစ်ခဲ့ရသည်ကို၎င်း၊ မဟာဗြဟ္မာကြီး
မသေမီ မိမိကအရင်သေ၍ လူ့ပြေ၌ဖြစ်လာသည်ကို၎င်း သိရှိ

ပြီးနောက်၊ ထိုဗြဟ္မာကြီး သေအံ့သော အချိန်ကာလကို အဘိညာဏ်ဖြင့် ကြည့်ရှုပြန်ရာ မိမိအဘိညာဏ် နဲ့သောကြောင့် မသိမမြင်နိုင်ဘဲဖြစ်နေရာ ဤမဟာဗြဟ္မာကြီးကား ဘောက်ပြန်ပျက်စီးခြင်းမရှိ၊ အဲဒီ မသေ အမြဲနေရ၏။ ငါမှစ၍ အလုံ စုံသော သတ္တဝါတို့ကား ဘောက်ပြန်ပျက်စီးရကုန်၏။ ဤမဟာဗြဟ္မာကြီး စိတ်အလိုအတိုင်း ဖြစ်ကြရကုန်၏ စသည်ဖြင့် ရှေ့၌ ဆိုခဲ့ပြီးတိုင်း မှားသောအယူကိုယူပြီးလျှင် ထို ရသေ့တိတ္ထိကြီးသည် လောကကိုလှည့်လည်၍ ဟောပြောသောကြောင့်၊ ဤမဟာဗြဟ္မာကြီးကား မြဲ၏။ အခြားသော သတ္တဝါတို့ကား မမြဲဟူသော၊ ဝါ-အချို့မြဲ၊ အချို့ မမြဲဟူသော ကေစွ သဿတဒိဋ္ဌိ အယူမှားသည် ထိုအခါကာလကစ၍ တလောကလုံး ပျံ့နှံ့သွားလေတော့၏ဟု သုတ်သီလက္ခန္ဓာ ပါဠိတော် ဗြဟ္မဇာလသုတ်၌ ဘုရားဟောတော်မူချက်ရှိသည်။

နောက်ဆက်တွဲ “အတ္တ” အယူမှား၊

ဤ ကမ္မာလောကကြီးနှင့် သတ္တဝါ အနန္တတို့ကို ဤမဟာဗြဟ္မာကြီး ဘန်ဆင်းသည် ဟူသော အယူမှားသည် လူ့ပြည်လောက၌ ကမ္ဘာဦးကပင် တကမ္ဘာလုံး အနှံ့အပြား ပြန့်ပွားလာခဲ့ရာ၊ နောက်-ခေတ်လူ့ဘုံလက်ထက်မှာ ဤမဟာဗြဟ္မာကြီးသည် သတ္တဝါတို့ကို ဘန်ဆင်းသည့်ကာလ မိမိကိုယ်မှ အစိတ်တစိတ် အနည်းငယ်ကိုသု၍ သတ္တဝါတို့၏ကိုယ်တွင်း၌ ထည့်ပေးလိုက်သည်။ မီးကျိုးခဲကြီးမှ ထွက်သော မီးပွားကဲ့သို့ ဖြစ်သော ဗြဟ္မာကြီး၏ အစိတ်သည် ဤသတ္တဝါတို့၏ကိုယ်အတွင်း၌ရှိသောကြောင့် မြင်ခြင်း၊ ကြားခြင်းစသော အမှုကိုစွဲကို ပြီးစေနိုင်သည်။

သို့ရာတွင် ပြဟွာကြီးသည် လူသတ္တဝါတို့ကို ဘန်ဆင်း၍ပေးတဲ့ အခါမှသာ အစိတ်ကိုထည့်ပေးသည်။ အခြား တိရစ္ဆာန်တို့ကို ဘန်ဆင်းပေးတဲ့အခါမှာဤအစိတ်ကိုထည့်မပေးပေ။ ထို့ကြောင့် တိရစ္ဆာန်တို့မှာ လူလောက် အသိအလိမ္မာမရှိပေ။ ယူဆကြ၏။

ဤ သတ္တဝါတို့၏ ကိုယ်တွင်း၌ရှိသော ပြဟွာကြီး၏ အစိတ် သည် အတ္တမည်၏ဟု ဤအခါကစ၍ အတ္တအယူမှား ဖြစ်ပေါ် လာသည်။

ဒုတိယမ္ပိ “ပရမတ္ထ” အယူမှား၊

ဤသို့ ပြဆိုကဲ့ပြီးသောနည်းဖြင့် ဤ အတ္တ၏အကြောင်းအရာ အလုံးစုံကို သိရှိနားလည်လျှင် ဘယ်သူမဆို မြတ်သောဉာဏ်ကို ရ၍ သေသည့် အခြားမဲ့၌ ဤလောကကြီးကို ဘန်ဆင်းတတ် သော အတ္တ၏အရင်းမူလ ဘူတဖြစ်သော “ပရမအတ္တ” ဟူသော မဟာပြဟွာကြီးထံသို့ ရောက်၍ မအို - မသေ အမြဲနေရသော နိဗ္ဗာန်ချမ်းသာကိုရ၏ဟု ဗေဒင်သုံးပုံတို့၏အနှစ်ကို စုထားသော ဗေဒန္တသာရကျမ်း၊ ဘဂဝဘိကျမ်းတို့၌ အဆိုရှိ သည်။

တတိယမ္ပိ “ဇီဝအတ္တ” အယူမှား၊

အတ္တသည် “ဇီဝအတ္တ, ပရမအတ္တ” ဟု နှစ်မျိုးရှိရာ - ဇီဝ အတ္တကို၊ ဝါ-အသက်ကောင်ကလေး ကိုယ်တွင်းမှာရှိ၏ဟု ယူ မှားသော ဇီဝအတ္တကို သာသနာပ, အခါ အယူအမျိုးမျိုးတို့ကို ပြုလုပ်တတ်သော တိတ္ထိတို့သည် အမျိုးမျိုးကြံဆ၍ ယူမှားကုန် ၏။ ဘယ်လိုမျှားယူမှားကြပါသလဲဆိုတဲ့ အမေး၌၊ မျက်စိ, နား, နှာ, စသော အင်္ဂါခြေလက်နှင့်တကွ ~~ခန္ဓာကိုယ်~~ ဓာတုလုံးသည်

အတ္တ၏ တည်ရာ၊ မှီရာ၊ နေရာအိမ်ကြီးပေတည်း။ အဆိုပါ ဇီဝ
အတ္တသည် ထိုခန္ဓာအိမ်၌ တည်လျက် အမျိုးမျိုးသော အမှုကိစ္စ
တို့ကို ပြုလုပ်စီမံ၏။ ကောင်းမှု၊ မကောင်းမှုကိုလည်း ခံစား၏ဟု
ယူမှားမိလေ၏။

အချို့က ဤ-အတ္တကောင် နှလုံးအိမ်၌ တည်နေ၏။ ပရမာ
ဏုမြူလောက်သာရှိ၍ အလွန်သေးငယ်၏ဟု ယူဆကြ၏။ အချို့
က သားမြီးဖျားကို အစိတ်တရာ စိတ်၍ တစိတ်မျှလောက်သာ
ရှိ၏ဟု ယူဆကြ၏။

အချို့က-ဤ အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်ပမာဏရှိ၍ ခန္ဓာကိုယ်
ကြီးလျှင် အတ္တ ကြီး၏။ ခန္ဓာကိုယ် ငယ်လျှင် အတ္တ-ငယ်၏ဟု
ယူဆကြ၏။

အချို့က-အတ္တသည် ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း ထွက်ဝင်သွားလာ
ခြင်းကိုပြုနိုင်၏။ လိပ်ပြာကဲ့သို့ ပုံသဏ္ဌာန် ရှိ၏။ ထို အသက်
လိပ်ပြာ အတ္တခေါ်သော အကောင်ကလေးသည် လူများကဲ့သို့
လှပတဲ့လိပ်ပြာ၊ မလှဘဲလိပ်ပြာဟု နှစ်မျိုးရှိ၏။ ထို့ကြောင့် နတ်
များက လိပ်ပြာလှသူကို ကောင်းယူတတ်ကြသည်။ လိပ်ပြာစင်
သည်၊ လိပ်ပြာခေါ်သည် စသည်ဖြင့် ယခုအချိန်အထိ အချို့
အရပ်ဒေသတို့မှာ အချို့လူများ ယူမှားနေကြတုန်းပင် ဖြစ်၏။
စင်စစ်မှာ ခန္ဓာကိုယ်အတွင်း၌ အတ္တကောင်၊ အသက်ကောင်၊
လိပ်ပြာကောင်ရယ်လို့ တမျိုးသီးခြားမရှိတော့ပါ။ အယူအဆ
မှားခြင်းမျှသာ ဖြစ်လေသည်။ အမှန်မှာ-ခန္ဓာကိုယ်ခေါ်တဲ့ ရုပ်
တရားနှင့် စိတ်စေတသိက်ခေါ်တဲ့ နာမ်တရား။ အကျဉ်းအားဖြင့်

ရုပ်နာမ်နှစ်ပါး အပြားအားဖြင့် ခန္ဓာငါးပါး၊ အာယတန တဆဲ့ နှစ်ပါး၊ ဓာတ်တဆဲ့ ရှစ်ပါးသာရှိပါသည်ဟု အသိမှန်သိ၊ အမြင် မှန် မြင်၍ အယူမှန်ကိုသာ ယူကြပါလေ။

ဘာသာဝါဒ ဇီဝအတ္တ အမျိုးမျိုး၊

ဤလိုဤပုံ—ကမ္ဘာဦးက ဤမဟာဗြဟ္မာကြီးကို ပရမအတ္တ ထာဝရဘုရား၊ နတ်ဘုရားဟု မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ ကြံဆ၍ ယူမှားခဲ့ရာမှစ၍ ကာလကြာညောင်း၍ နှောင်းလာတဲ့ နောက် ခေတ်အဆက်ဆက်တို့မှာ ဘာသာဝါဒ အမျိုးမျိုး ကွဲပြားလာ ကြပြီး၊ ဤ-ပရမအတ္တကိုပင် ဟိန္ဒူဘာသာဝင်တို့က (ဤသွာရ၊ ပရမီသွာရအာဟွာ) အတ္တ ဟူ၍၎င်း၊ သိုးဆောင်းလူမျိုးတို့က (ဤဒင်ဆိုး) ဟူ၍၎င်း၊ ပသီလူမျိုးတို့က (ခိုဒါ) ဟူ၍၎င်း၊ အာရဗီ လူမျိုးတို့က (အလ္လဘတ်) ဟူ၍၎င်း၊ အင်္ဂလိပ်လူမျိုးတို့က (ဆိုးလ်) သို့မဟုတ် (ဂေါဒ်) ဟူ၍၎င်း၊ ဗမာလူမျိုးတို့က (ဇီဝ) အသက်ဟူ၍၎င်း အမျိုးမျိုးအယူမှားကြလေသည်။

အတ္တဒိဋ္ဌိ နှင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိ၊

“ဧကောအတ္တာနာမအတ္တိ၊ နိစ္စော ဓုဝေါ သဿတောဣတိ ဘူတတော ထိရတော ပညာပေတိ) ဟူသော ပုဂ္ဂလပညတ် အဋ္ဌကထာ တိကနိဒ္ဒေသနှင့်အညီ—

၁။ အတ္တဒိဋ္ဌိဆိုသည်မှာ—ပြဆိုခဲ့ပြီးသော အတ္တ၊ ပရမအတ္တ ဇီဝအတ္တသည် အဟုတ်အမှန် ကေန် မရှိပါဘဲလျက်၊ အဟုတ် အမှန် ကေန်ရှိ၏ဟု ယုံယုံကြည်ကြည် စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ယုံကြည်

၍ ယူမှားထားသည်ကို အတ္တဒိဋ္ဌိဟုဆိုသည်။ ထိုအတ္တဒိဋ္ဌိ အယူမှားရှိနေလျှင် အတ္တဒိဋ္ဌိ ခုခံကာကွယ်နေ၍ အနတ္တဉာဏ်အမြင်မှန်ကို မရသောကြောင့် သောတာပတ္တိမဂ်သို့ မရောက်နိုင်ပေ။ သောတာပတ္တိမဂ်ကို တားမြစ်ထားသော တရားဆိုးပေတည်း။

“ပုဂ္ဂလောတိ အတ္တာသတ္တော ဇီဝေါ”

ဟူသော ကထာဝတ္ထု၊ ပဏ္ဏာသက ကလျာဏဝဂ်နှင့်အညီ၊

၂။ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဆိုသည်မှာ—ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိနေသော အနိစ္စဒုက္ခအနတ္တဖြစ်သော ဒုက္ခသစ္စာရုပ်နာမ်ခန္ဓာကိုပင် ငါ့ကိုယ် အတ္တဟု ယုံယုံကြည်ကြည် စွဲစွဲမြဲမြဲ သက်ဝင်ယုံကြည်၍ ယူမှားထားသည်ကို သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ဆိုသည်။ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ အယူမှားရှိနေလျှင်လည်း ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိ ခုခံကာကွယ်နေ၍ အနတ္တဉာဏ် အမြင်မှန်ကို မရသောကြောင့်၊ ဝါ-အနတ္တာနုပဿနာ ရှုခြင်း၏ မပြီးခြင်းကြောင့် သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို မပယ်၍ သောတာပတ္တိမဂ်သို့ မရောက်နိုင်ပေ။ ထိုသက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် သောတာပတ္တိမဂ်ကို တားမြစ်ထားသော တရားဆိုးတမျိုးပေတည်း။

မှတ်ချက်။ ။ မဗ္ဗသင်္ဂဏီ ပါဠိတော်၌ (ရူပံ ဝေဒနာ သညာ သင်္ခါရေ ဝိညာဏံ အတ္တတော သမနုဿတိ) ဟု ဟောတော်မူသောကြောင့် ခန္ဓာငါးပါးလုံးကိုဖြစ်စေ၊ တပါးပါးကိုဖြစ်စေ၊ ငါ-ငါ၏ ကိုယ်ဟူသည် ကေနအမှန် ရှိ၏ဟု ယူမှားလျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိဖြစ်၏။ ထိုသို့မဟုတ် ငါ-ငါ၏ ကိုယ်ဟူသည် ပရမတ္ထအားဖြင့်ထင်ရှားမရှိ၊ ပညတ်

မျှသာ ရှိ၏။ ပရမတ္ထအားဖြင့် ထင်ရှားရှိသော ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားကိုစွဲ၍ ခေါ်ဝေါ် သမုတ်ခြင်း မျှသာဟု အယူမှန်လျှင် သက္ကာယဒိဋ္ဌိမဖြစ်ဟု အသက်ထက်ဆုံး သိလေ-မှတ်လေ။

သို့ရာတွင်၊ ဤ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိသည် (တာသဗ္ဗာပိ မဂ္ဂါဝရဏာ န သဂ္ဂါဝရဏာ၊ တသ္မိံ သတိပိစ ဘဂဝါမိ ကမ္မာနံ သိဇ္ဈနတော မဂ္ဂါဝရဏာ န သဂ္ဂါဝရဏာ)ဟု အဋ္ဌကထာတို့၌ ဖွင့်ပြကြသောကြောင့် မှန်ကန်သော တားမြစ်သည်။ နတ်ရွာသုဂတိကိုတော့ မတားမြစ်။ ဝါ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ရှိနေသော်လည်း သောတာပတ္တိ မှန်ကန်သော မရနိုင်တာပါ။ နတ်ရွာသုဂတိကိုတော့ ရနိုင်-ရောက်နိုင်ပါသည်ဟု သိလေ။

သံမဏိခံတပ်နှင့် သံမဏိပုဆိန်၊

အဆိုပါ အတ္တ-သက္ကာယဒိဋ္ဌိ သံမဏိခံတပ်ကြီးတို့ကို အနတ္တဉာဏ် အမြင်မှန် သံမဏိပုဆိန်(ပေါက်ဆိန်)ကြီးဖြင့် ဝက်ဝက်ကဲ့အောင် ဖောက်ခွဲ၍ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အယူမှား ကုန်စင်လျှင် အနတ္တဉာဏ်အမြင်မှန်ကိုရ၍ ၎င်းဉာဏ်အမြင်ဖြင့်ပင်မဂ်ဝင် ဖိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန်သို့ရောက်နိုင်သည်ဟု သိလေ မှတ်လေ။

အနတ္တသာ အမှန်ပါ။

အနတ္တဆိုတဲ့ပုဒ်ကို န-အတ္တဟု ပုဒ်ဖြတ်၍ န-အတ္တာ၊ အနတ္တာဟု ဝိဂြိုဟ်ပြု။ ။ အတ္တာ-ကမ္ဘာဦးက တိတ္ထိရသေ့ကြီးတို့သည်

သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာအတွင်းသားထဲမှာ အတ္တကောင်၊ အသက်ကောင်၊ ဇီဝကောင်၊ လိပ်ပြာကောင်ရှိသည်ဟု ယူမှားကြသော အတ္တသည် န-မဟုတ်၊ အနတ္တာ အတ္တမဟုတ်။

ကမ္ဘာဦးက တိတ္ထိရသေ့တို့ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံ၍ ယူဆကြသော အတ္တမဟုတ်၊ အတ္တမရှိ၊ အတ္တရှိတယ်ဆိုတာ လုံးဝမမှန်၊ ကောင်းကောင်းဆိုးဆိုး ယုတ်ယုတ်မြတ်မြတ် ကြီးကြီးငယ်ငယ် ဘာကောင်ဘဲဖြစ်ဖြစ် ဝေါကာရသုံးပါးတို့တွင် ‘ကေဝေါကာရ’ ခေါ်သော အသညသတ်ဘုံမှာဆိုလျှင် ရုပ်သက်သက်၊ ဒါလဲ အတ္တမဟုတ် အနတ္တသာဟုတ်၏။ ‘စတုဝေါကာရ’ ခေါ်သော အရူပလေးဘုံမှာဆိုလျှင် နာမ်သက်သက်၊ ဒါလဲ အတ္တမဟုတ် အနတ္တသာဟုတ်၏။ ‘ပဉ္စဝေါကာရ’ ခေါ်သော ကျန် ၂၆-ဘုံတို့မှာဆိုလျှင် တကိုယ်လုံး တကောင်လုံးကြီးက ရုပ်သက်သက်၊ မိမိတို့နှင့် သင့်တန်ရုံသိရှိကြတဲ့ စိတ် စေတသိက်တို့တ နာမ်သက်သက်၊ ဒါလဲအတ္တမဟုတ် အနတ္တသာဟုတ်၏။ ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ ဘုံဘဝတို့မှာ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိသေနေကျအောင် ဥပါဒ်-ဌိ-ဘင် အစဉ်မပြတ် စပ်ကာစပ်ကာ၊ ထပ်ကာထပ်ကာ ဖြစ်ပျက်မနား မျက်တောင်တခပ်စာလောက်မျှ မခိုင်မြဲတဲ့ အနိစ္စတရား၊ မျက်တောင်တခပ်စာလောက်မျှ ချမ်းသာမရ၊ ဆင်းရဲနှိပ်စက်ခံရတဲ့ ဒုက္ခတရား၊ မျက်တောင်တခပ်စာမျှ အစိုးမရ၊ အလိုသို့မလိုက် အကြိုက်သို့မပါ ဘာတခုမျှ အနှစ်အသားမရှိတဲ့ အနတ္တတရားဟု အသိမှန်သိ အမြင်မှန်မြင်၍ အယူမှန်ကိုသာ ယူနိုင်ကြပါစေသတည်း။

အနုတ္တာ အသာရကဋ္ဌေန။

(ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ် ပါဠိ)

အသာရကဋ္ဌေန၊ ဘာတခုမှ အနှစ်သာရမရှိသော သဘောဟူသော အနက်ကြောင့်။ အနုတ္တာ၊ အတ္တမဟုတ်၊ အနုတ္တသာဟုတ်၏။

(ဤကား--အနက်)

ထို့ကြောင့်- ဘုရားမြတ်စွာ စိန္တေယျာကံ သတ္တဝါတို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ ဗြဟ္မာကြီး ထည့်ပေးလိုက်တဲ့ အတ္တခေါ်တဲ့ အနှစ်အသားရှိတယ်လို့ တိတ္ထိ ကြံဆ၍ယူကြသော အတ္တခေါ်သော အနှစ်အသား တမျိုးသီးခြားမရှိတော့သောကြောင့် အတ္တမရှိ၊ အတ္တမဟုတ် နာမ်ရုပ်အနုတ္တသာ ဟုတ်မှန်သည်ဟု ဘုရားဟောတော်မူသည်ကို ဘုရားရှင်အလိုတော်ကို သိ၊ ဘုရားရှင်အာဘော်ကို ရိပ်စားမိကြတဲ့ အဋ္ဌကထာဆရာတို့ကလဲ အောက်ပါ အတိုင်း ထောက်ခံဖွင့်ပြခဲ့ကြပါသည်။

ဖွင့်ပြတဲ့ သာဓကကား၊

(အနုတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ အတ္တာ နိဝါသီ ကာရကော ဝေဒကော သယံဝသီတိ၊ ဧဝံ ပရိကပ္ပိတဿ အတ္တသာရဿ အဘာဝေန အနုတ္တာ) ဟု ပဋိသမ္ဘိဒါမဂ္ဂ အဋ္ဌကထာ လက္ခဏတ္တိက နိဒ္ဒေသ ဆဋ္ဌမူ ၁၃၁-၌ ဖွင့်ပြခဲ့လေသည်။

အနုတ္တာ အသာရကဋ္ဌေနာတိ၊ အနုတ္တာအရကဋ္ဌေနဟူသည် ကား။ နိဝါသီ၊ အိမ်ပိုင်ရှင်ဖြစ်သော။ ကာရကော၊ ပြုလုပ်တတ်

သော။ ဝေဒကော၊ ခံစားတတ်သော။ သယံဝသီ၊ မိမိအလိုသို့
 လိုက်စေနိုင်သော။ အတ္တံ၊ အတ္တကောင်သည်။ အတ္တိ၊ သတ္တဝါ
 တို့၏ ခန္ဓာကိုယ်ထဲ၌ရှိ၏။ ဣတိ ဝေ၊ ဤသို့။ ပရိကပ္ပိတဿ၊ တိတ္ထိ
 ဆရာကြီးတို့သည် မဟုတ်မမှန်လုပ်၍ ယူဆအပ်သော။ အတ္တသာ
 ရဿ၊ အတ္တတည်းဟူသောအနှစ်၏။ အဘာဝေန၊ မရှိခြင်းကြောင့်။
 အနတ္တာ၊ အနတ္တမည်၏။ (ဤကား—အနက်)

တနည်းပှာ—အနှစ်မရှိသည်၏ အနက်ကြောင့်သာ အနတ္တ
 မည်သည် မဟုတ်သေး။ “အတ္တသာရ နိစ္စသာရ ဝိရဟိတတ္တာ
 အနတ္တာတိ ဧကေ” အရ၊ အတ္တအနှစ် အနိစ္စအနှစ်မှ ကင်းသည်၏
 အဖြစ်ကြောင့် အနတ္တမည်၏ဟု ဧကဆရာတို့ဆိုကုန်သေး၏ဟု
 ဆိုလို၏။

အဓိပ္ပာယ်ကား—ပါဠိတော်မှာ အနတ္တ အသာရကဋ္ဌနလို
 ဘုရားဟောတော်မူတာ သတ္တဝါတို့ရဲ့ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အိမ်
 ပိုင်ရှင်ကြီးပမာ အမြဲနေတဲ့ ‘နိဝါသီ’ အတ္တမျိုးလဲမရှိ၊ အမှုကိစ္စ
 ကို ပြုလုပ်တတ်သော ‘ကာရက’ အတ္တမျိုးလဲမရှိ၊ အကောင်း၊
 အဆိုးကို ခံစားတတ်သော ‘ဝေဒက’ အတ္တမျိုးလဲမရှိ၊ မိမိအလိုသို့
 လိုက်စေနိုင်သော ‘သယံဝသီ’ အတ္တမျိုးလဲမရှိ၊ ဘာအတ္တမျိုးမှ
 မရှိ။ ဤလိုဤပုံ—နိဝါသီအတ္တစသော အနှစ်အသားဟူက မြူမှု
 မရှိ၊ ဘာမဆို အလိုဆိုတဲ့ နာမ်တရား၊ အလုပ်ဆိုတဲ့ ရုပ်တရား၊
 ဤ နာမ် ရုပ် နှစ်ပါးသာရှိသည်။ ဤ နာမ်ရုပ်နှစ်ပါးသည်လည်း
 ကံအားလျော်စွာ တခုတခုသော ဘဝ၊ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိ သေနေ့
 ကျအောင် (အဝိစိမုနုသဗ္ဗန္ဓော နဒိသောတောဝ ပဝတ္ထကံ)နှင့်
 အညီ၊ မြစ်ချောင်းတွင်း၌ ရေပမာ လျှင်စွာလျှင်စွာ ဖြစ်၍ဖြစ်၍

လျှင်စွာလျှင်စွာ ပျက်ရသောကြောင့် မျက်တောင်တခပ်စာမျှ မခိုင်မြဲနိုင်သော အနိစ္စသာ၊ ဖြစ်ပျက်မစဲ တသဲသဲနှိပ်စက်အပ်သောကြောင့် ဒုက္ခသာ။ ဤလိုဤပုံ-ဖြစ်ပျက်သည်တို့ကို မဖြစ်မပျက်ရအောင် အစိုးမရ၊ အလိုသို့ မလိုက် အကြိုက်သို့မပါ သူ့ဓမ္မတာသဘောအတိုင်းသာ ဖြစ်သေ ဖြစ်ထ ရှိသောကြောင့် အနတ္တသာ ဟုတ်မှန်၏ဟု အသိမှန် အမြင်မှန် အယူမှန်ကို ယူကြ ပါလော့ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ထို့ထက်သေခြာရန်၊ လူတယောက်၏တကိုယ်လုံး တကောင်လုံးကြီးထဲမှာ အဆိုပါ-ဗြဟ္မာကြီးထည့်ပေးလိုက်တဲ့ အတ္တကောင် အသက်ကောင်၊ လိပ်ပြာကောင် တမျိုးမျိုး ရှိနေတယ်ထင်လျှင် ထို-လူဆိုတဲ့ တကောင်လုံးမှာ ခြေဖျားက-ဆံဖျား၊ ဆံဖျားက ခြေဖျားကျအောင် ပညာမျက်စိနှင့် ကြည့်၍ရှာပါ။ ရှာတဲ့အခါ အလွတ်မရှာပါနှင့်၊ ဘုရားဟောထားတဲ့ ပါဠိတော်ကိုလက်ကိုင် ထား၍ ရှာပါလေ။ ခန္ဓာကိုယ်ထဲမှာ အတ္တရှိကတွေ့ရမည်၊ မရှိက တွေ့မည်မဟုတ်ပေ။

ဘုရားဟောတဲ့ ပါဠိတော်ကား၊

အတ္တိ ဣသ္မိံ ကာယေ— ကေသာ လောမာ နခါ ဒန္တာ တစော
မံသံ နှာရု အဋ္ဌိ အဋ္ဌိမိဉ္ဇံ ဝက္ကံ ဟဒယံ ယကနံ
ကိလောမကံ ပိဟကံ ဗပ္ပုသိ အန္တံ အန္တဂုဏံ
ဥဒရိယံ ကရိသံ မတ္တလုဂံ၊ ပိတ္တံ သေမှ ပုဗ္ဗော
လောဟိတံ သေဒေါ မေဒေါ အဿု ဝသာ
ခေဋ္ဌော သဗ္ဗံ ဣကာ လာသိကာ မုတ္တန္တံ။ ။

(ဤကား-ဘုရားဟောပါဠိတော်)

(ဘာသာပြန်ကား) ငါ၏ ခြေဆုံး ခေါင်းဆုံး တကိုယ်လုံး တကောင်လုံးကြီး၌၊ ဆံပင်၊ မွေးညှင်း၊ ခြေသည်း လက်သည်း၊ သွား၊ အရေ၊ အသား၊ အကြော၊ အရိုး၊ ရိုးတွင်းခြင်ဆီ၊ အညှို့၊ နှလုံး၊ အသဲ၊ အမြေး၊ အဖျင်း၊ အဆုပ်၊ အူမ၊ အူသိမ်၊ အစာသစ်၊ အစာဟောင်း၊ ဦးဇောက်၊ သည်းခြေ၊ သလိပ်၊ ပြည်၊ သွေး၊ ချွေး၊ အဆီခဲ၊ မျက်ရည်၊ ဆိကြည်၊ တံတွေး၊ နှပ်၊ အစေး၊ ကျင်ငယ်။

ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ၃၂-စု၊ ၃၂-ခုတို့သည် ငါ၏ ခန္ဓာကိုယ်၌ သူ့နေရာနှင့်သူ အသီးအသီး ထင်ရှားရှိကြကုန်၏။ ဤဆိုခဲ့ပြီးသော ၃၂-စု၊ ၃၂-ခုထဲမှာ အတ္တဟူက မြူမျှမပါတကား။

ဤ-ဆံပင်တစု မွေးညှင်းတစု စသည်ဖြင့် ၃၂-စုထဲမှာ အတ္တကိုရှာ၊ အတ္တမပါ၊ အတ္တမရှိ၊ ဘယ်မလဲအတ္တ၊ မကျေနပ်က ထပ်၍ ရှာပါ၊ လုံးဝ အတ္တမတွေ့ အတ္တမရှိ၊ ဒါဖြင့်ရင် ကမ္ဘာဦးက ဗြဟ္မာ ထည့်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတဲ့ အတ္တဘာ ဘယ်ဒေါင့်ကြားမှာ ကပ်နေသလဲ၊ ထပ်၍ စေ့ စေ့ စပ်စပ် ရှာစမ်းပါဦး။ မရှာတတ်လို့ မတွေ့တာလား၊ ရှိကိုမရှိလို့ မတွေ့တာလား၊ ရှိကို မရှိလို့ မတွေ့ဒါပါ။ ဒါဖြင့်ရင် ဗြဟ္မာထည့်ပေးလိုက်တယ်ဆိုတဲ့ အတ္တဆိုတာ မဟုတ်မမှန် လုပ်ကြံတဲ့စကားဆိုတာ ထင်ရှားနေပြီ မဟုတ်လား။ စောဒက တက်လိုပါသေးလား၊ သို့မဟုတ် (ကျားချင်ကျား၊ မီးယပ်) လို့ဘဲ ငြင်းလိုပါသေးလား၊ အတ္တအမှား ဤတွင် ပယ်ထား။

ရုပ်နာမ် ၂-ပါး၊ အနတ္တတရား၊

အဆိုပါ ၃၂-စုက ရုပ်တရား၊ ထိုရုပ်တို့တွင် ဟဒယ ဝတ္ထု ရုပ်ကိုမှီ၍ ဖြစ်တဲ့ စိတ်၊ စေတသိက်တို့က နာမ်တရား၊ ဘယ်မလဲ

အတ္တ၊ ဤရုပ်နာမ်ကအပို၊ အတ္တဆိုစရာ လုံးဝမရှိပါ။ ဤရုပ်နာမ် နှစ်ပါးတို့ကိုသာ ပညတ်အားဖြင့် သူ-ငါ၊ ယောက်ျား-မိန်းမ စသည်ကား လုံးဝမရှိပါ။ ပညတ်မျှသာ။ အမှန်မှာ အတ္တ မဟုတ်ပါ။ ရုပ်နာမ်အနတ္တသာဟု အသိမှန်၊ အမြင်မှန်၊ အယူမှန် ကိုသာ ယူပါ။ ။

ခန္ဓာငါးပါး-အနတ္တတရား၊

တဘန်-အဆိုပါ ရုပ်နာမ် နှစ်ပါးတို့တွင် ရုပ်က(ရူပက္ခန္ဓာ) နာမ်တရားတို့တွင် စေတသိက်နာမ် ခေါ်သော ဝေဒနာက (ဝေဒနာက္ခန္ဓာ)။ သညာက(သညာက္ခန္ဓာ)၊ ဝေဒနာ၊ သညာမှ ကြွင်းသော စေတသိက်ငါးဆယ်က(သင်္ခါရက္ခန္ဓာ)။ စိတ်နာမ်က (ဝိညာဏက္ခန္ဓာ) ခန္ဓာငါးပါးပါတကား။ ဤခန္ဓာငါးပါးကအပို အတ္တလို ဆိုစရာလုံးဝမရှိ၊ ဘယ်မလဲ အတ္တ။ ဤ ခန္ဓာငါးပါးတို့ ကိုသာ ပညတ်အားဖြင့် သူ-ငါ၊ ယောက်ျား-မိန်းမ စသည်ဖြင့် ခေါ်ဆိုရ၏။ ထိုသို့ဆိုစေကာ သူ-ငါ၊ ယောက်ျား-မိန်းမ စသည် ကား လုံးဝမရှိပါ။ ပညတ်မျှသာ၊ အမှန်မှာ အတ္တမဟုတ်ပါ။ ။ ခန္ဓာငါးပါး အနတ္တတရားသာဟု မဘောက်မပြန် ဟုတ်မှန်စွာ အသိမှန်သိ၊ အမြင်မှန်မြင်၍၊ အယူမှန်ကိုသာ ယူပါ။ ။

လက္ခဏာရေး သုံးပါး၊

အဆိုပါ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာ သည်လည်း မသိအပ်သော အစရှိ သော အနုမတဂ္ဂသံသရာတစ်ခုခု ခန္ဓာအစဉ်မှ နိဗ္ဗာန်ရသည့် ဘဝ တိုင်အောင် ကံအားလျော်စွာ ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ ဘုံဘဝတို့မှာ တခု တခုသောဘဝ၊ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိ သေနေသို့ကျအောင် ဥပါဒ်

ဌိ-ဘင် အစဉ်မပြတ်၊ ဝါ-ဖြစ်ဆိုတဲ့ (ဥပါဒ်)၊ ရင့်ဆိုတဲ့ (ဌိ)၊ ပျက်ဆိုတဲ့ (ဘင်)၊ ဝါ-ဖြစ်လိုက်၊ ရင့်လိုက်၊ ပျက်လိုက်၊ ဝါ-ဖြစ်ချေ၊ ရင့်ချေ၊ ပျက်ချေ၊ ဝါ-ဖြစ်တုံ၊ ရင့်တုံ၊ ပျက်တုံ၊ ဖြစ်တရား၊ ပျက်တရား၊ ဖြစ်သမား၊ ပျက်သမား၊ ဖြစ်ပျက်မနားတဲ့ တရားတွေဖြစ်၍ မမြဲတဲ့ အနိစ္စတရား၊ ဆင်းရဲနိပ်စက်တဲ့ ဒုက္ခတရား၊ အစိုးမရ အလိုသို့မလိုက် အကြိုက်သို့ မပါစေနိုင်တဲ့ အနတ္တတရားဟု အသိမှန်သိ၊ အမြင်မှန်မြင်၍၊ အယူမှန်ကိုသာ ယူပါ။

ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ ၂-ပါး၊

အနတ္တတရား၊

တဘန်—အဆိုပါ ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့တွင် တဏှာမှတစ်ပါးသော ရုပ်နာမ်ခန္ဓာတို့သည် ဖြစ်ရာဖြစ်ရာ ဘုံဘဝတို့မှာ၊ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိသေနေကျအောင် ဆင်းရဲတာမှန်လှသောကြောင့် (ဒုက္ခသစ္စာ)၊ ဘုံသုံးပါးတို့၌ တဘန်-တဘန် ဖြစ်လို ဖြစ်ချင်နေတဲ့ တဏှာသည်ကား၊ ဖြစ်လိုလျှင် ဖြစ်ပြန်တော့မှာ၊ ဖြစ်ပြန်လျှင် ဖြစ်ရာ ဘုံဘဝတို့မှာ ပဋိသန္ဓေနေရခြင်း၊ အိုရခြင်း၊ နာရခြင်း၊ သေရခြင်း စသော ဆင်းရဲပေါင်းချုပ် ဒုက္ခဟူသမျှ အသင်္ချေ အနန္တတို့ကို ဖြစ်စေတော့မှာ မှန်လှပါသောကြောင့် (သမုဒယသစ္စာ)။ ဤ-ဒုက္ခ၊ သမုဒယသစ္စာက အပို၊ အတ္တဆိုစရာ လုံးဝမရှိ၊ ဤ-ဒုက္ခ၊ သမုဒယသစ္စာ နှစ်ပါးထဲမှာ အတ္တကိုရှာ အတ္တမရှိ၊ လုံးဝမရှိ၊ ဘယ်မလဲ အတ္တ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာ၊ တဏှာကြောင့် ခန္ဓာဖြစ်ပျက်မွေးသေ သံသရာရှည်၍နေကြတာ အနတ္တတရားသာဟု အသိမှန်သိ၊ အမြင်မှန်မြင်၍၊ အယူမှန်ကိုသာ ယူပါ။

ခြေယုန်နှင့် ရွှေကျား၊ သက်ကယ်ရိပ်သွား၊
ယုံတမ်းစကား၊

ဤလိုဆိုလျှင် ဤအတ္တဆိုသောစကားသည် (ရွှေယုန်နှင့် ရွှေကျား၊ သက်ကယ်ရိပ်သွား) ဆိုသကဲ့သို့၎င်း၊ (ယုန်ချိုလိပ်မွေး ပုဇွန်သွေး၊ ခွေးလေးတောင်ပန်ဖြူ) ဆိုသကဲ့သို့၎င်း၊ အဆိုသာ ရှိ၍ နဂိုမရှိတဲ့ ယုံတမ်းစကားဖြစ်နေပြီမဟုတ်လား။ အတ္တကား ပညတ်၊ အဟုတ်မရှိတဲ့ တရား။ အနတ္တကား - ပရမတ်၊ အဟုတ်ရှိတဲ့တရား၊ (မရှိတာကို အသာနေ၊ ရှိတာကို ရှာဖွေ) ဆိုတဲ့အတိုင်း၊ မရှိတဲ့အတ္တကို စိတ်ပင်ပန်း ကိုယ်ပင်ပန်းခံ၍ ရှာဖွေနေပါနှင့်၊ အဟုတ်ရှိ၊ တကယ်ရှိ၊ မျှော်ရှိတဲ့ အနတ္တကိုသာ “တရားရှာ-ကိုယ်မှာ” ဆိုတဲ့အတိုင်း၊ မိမိခန္ဓာမှာ ပညတ်မျက်စိ၊ ဉာဏ်မျက်စိ၊ ဝိပဿနာမျက်စိ၌ သမာဓိမျက်မှန်၊ သမာဓိ မှန်ပြောင်း ကောင်းကောင်းတတ်ဆင်၍ ခန္ဓာအတွင်းသားထဲမှာ တဖွားဖွားဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ ရုပ်နာမ်ဖြစ်ပျက် အဆက်ဆက်တို့ အပေါ်မှာ (ကုလ္လမထေရ်) စသည်တို့ကဲ့သို့ ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်မှန်ဖြင့် အနတ္တကို မတွေ့-တွေ့အောင်ရှာ၍ ရှေးဦးစွာ သောတာပတ္တိမဂ် အပါယ်လွတ်တရားရ၊ နောက်အခါ အရဟတ္တမဂ် မွေးသေလွတ်ကွဲတရားကိုရ၍ နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်းပြီး ငြိမ်းနိုင်ကြပါစေတည်း။

အနတ္တထင်—နိဗ္ဗာန်မြင်၊

အနတ္တလက္ခဏေ ဒိဋ္ဌေ၊ နိဗ္ဗာန်ံ ဒိဋ္ဌံ နာမဟောတိ။

(နဝကင်္ဂုတ္တရ ဋီကာ)

အသစ်အသစ်ဖြစ်၍ မငြိမ်းအေးသော ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့၏ အနတ္တအချက်ကို ကောင်းစွာ မြင်သည်ရှိသော်၊ ထို·ရုပ်နာမ် အနတ္တနှင့် ဖြောင့်ဖြောင့်တဲတဲ ဆန့်ကျင်ဘက်ဖြစ်သော အသစ် မဖြစ်ဘဲ ငြိမ်းအေးနေသော နိဗ္ဗာန် အနတ္တကိုလည်း 'မြင်လာ ပါလျှင် မဂ်ဝင်ပိုလ်ပေါက် နိဗ္ဗာန် ရောက်မည်မှာ မလွဲသာ မရှောင်သာ မြေကြီးလက်ခတ်ပမာတည်း။

အနတ္တထင်—သစ္စာပြင်၊

အနတ္တထင်လျှင် ဘာကြောင့် နိဗ္ဗာန်ကို မြင်သလဲဆိုတဲ့ အမေး၌—

တသ္မိံ ဟိ သတိ သစ္စသမ္ပုဒ္ဓိဝေဓော ဣဇ္ဈတိနာသတိ။

(ဝိသုဒ္ဓိမဂ် ဌိကာ)

ဟိသစ္စံ၊ မှန်၏။ တသ္မိံ၊ ထိုအနတ္တလက္ခဏာထင်ခြင်းသည်။ သတိ၊ ရှိသော်။ သစ္စသမ္ပုဒ္ဓိဝေဓော၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိမြင်ခြင်းသည်။ ဣဇ္ဈတိ၊ ပြည့်စုံလေတော့၏။ အသတိ၊ အနတ္တလက္ခဏာ ထင်ခြင်းမရှိသော်။ သစ္စသမ္ပုဒ္ဓိဝေဓော၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍သိခြင်းသည်။ နဟောတိ၊ မဖြစ်နိုင်ပေ။

(ဤကား—အနက်)

အဓိပ္ပါယ်....အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းစွာထင်မြင်ခြင်း ရှိပါလျှင်၊ သစ္စာလေးပါးကိုလည်း ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကိစ္စလည်း ပြီးစီးပြည့်စုံတော့၏။ အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းစွာ ထင်ခြင်း မရှိပါမူကား၊ သစ္စာလေးပါးကို ထိုးထွင်း၍ သိခြင်းကိစ္စ မပြီး

မပြည့်စုံနိုင်ဟုဆိုသောကြောင့် အနတ္တလက္ခဏာ ကောင်းကောင်း လှလှထင်၍ ရှေးဦးစွာ မဂ်ဉာဏ်ဖြင့် သစ္စာသိ သစ္စာမြင်တဲ့ခါ အပါယ်လွတ်တရားရ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ် လေးကြိမ်မြောက် သစ္စာသိ သစ္စာမြင်တဲ့ခါ မွေးသေလွတ် အရဟတ္တဖိုလ် တရား ရပြီး နိဗ္ဗာန်ယူသိမ်း၍ အငြိမ်းကြီးငြိမ်း အအေးကြီး အေးနိုင် သောကြောင့်ပေတည်း။

အနတ္တမြင်မှ-နိဗ္ဗာန်ဝင်၊

အနတ္တမြင်မှ နိဗ္ဗာန်ဝင် ဆိုသည်မှာ - အနတ္တလက္ခဏာကို ကောင်းကောင်းလှလှ ထင်မြင်မှသာ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ ကုန်စင်၍ ဒိဋ္ဌိကိလေသာ အပါယ်လေးပါး ခန္ဓာတို့၏ တဘန် အသစ်မဖြစ်ရာ နိရောဓသစ္စာ သောတာပတ္တိမဂ် ခေါ်သော ပဌမ နိဗ္ဗာန်သို့ဝင်လေတော့သည်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

အနတ္တလက္ခဏာ ထင်မြင်ဘို့ရာမှာလဲဘဲ၊

(နာနာဓာတုယော ဝိနိဗ္ဗုဇ္ဇိတော သန နိဗ္ဗောဓဂေ ဂတေ အနတ္တလက္ခဏံ ယထာဝသရသတော ဥပဋ္ဌာတိ) ဟု ဆိုသော ကြောင့် မိမိ၊ သူတပါး သန္တာန်တို့၌ ထင်ရှားရှိနေသော ဆံပင် အစ၊ ဦးကျောက်အဆုံးရှိသော ပထဝီဓာတ်-၂၀။ သည်းခြေ အစ၊ ကျင်ငယ်အဆုံးရှိသော အာပေါဓာတ် ၁၂-ပါး။ သန္တပူန အစ၊ ပါစက အဆုံးရှိသော တေဇောဓာတ် ၄-ပါး။ ဥဒ္ဓွန်မ အစ၊ အဿာသပဿာသ အဆုံးရှိသော ဝါယောဓာတ် ၆-ပါး ဤ ၄၂-ပါးသော ဓာတ်ကြီးတို့ကို အသီးအသီး ဝက်ဝက်ကဲ့ အောင် အစိတ်စိတ်အမွှာမွှာ ဖြစ်သွားအောင် မှုန့်မှုန့်ညက်ညက်

ကြေပျက်သွားအောင် သတိနှင့်မကွာ ပညာနှင့်မကင်း အဘန်
 တလဲလဲ ဆင်ခြင်နှလုံးသွင်းခြင်းတည်းဟူသော ဝိပဿနာဉာဏ်
 ဖြင့် ဖေါက်ခွဲ၍ တလုံးတည်း တခဲတည်းဟု မှတ်ထင်နေရသော
 (သ-န) အခဲကြေပျက်အောင်ပြုသည်ရှိသော်၊ အနတ္တလက္ခဏာ
 သည် မဘောက်မပြန် ဟုတ်မှန်တဲ့အတိုင်း ထင်လာ မြင်လာ
 တော့သည်ဟု ဆိုသည်။ ဤလိုဤပုံ-ရုပ်နာမ်အနတ္တကိုမြင်လျှင်
 ၎င်းနှင့် ဆန့်ကျင်ဘက်နိဗ္ဗာန် အနတ္တကိုလည်း မြင်၍၊ နိဗ္ဗာန်ကို
 အာရုံပြုသောအားဖြင့် ဝင်နိုင်တော့သည်ဟုဆိုလိုသည်။

အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊

ထိုထိုကျမ်းဂန်တို့၌ အဆိုပါ ရုပ်နာမ် ခန္ဓာတို့သည်၊ နိစ္စ၊
 သုခ၊ အတ္တ တရားများ လားလားမှမဟုတ်၊ မဖြစ်ကြဘဲ၊ အနိစ္စ၊
 ဒုက္ခ၊ အနတ္တတရားတို့သာ မုချကေန် စင်စစ်မှန်သော တရား
 တည်းဟု ဖွင့်ပြထားကြသည်မှာ အောက်ပါအတိုင်း ဖြစ်လေ
 သည်။

သဗ္ဗေသင်္ခါရာ-ဟုတွာ အဘာဝဌေနေ အနိစ္စာဇေ ဟူ၍၎င်း
 ၎င်း ပဋိပိဋ္ဌနဌေနေ ဒုက္ခာဇေ ။
 ၎င်း အဝသုဝတ္တနဌေနေ အနတ္တာဇေ ။

သဗ္ဗေသင်္ခါရာ-ဟုတွာ အဘာဝတော အနိစ္စံ နာမ ဟူ၍၎င်း
 ၎င်း အဘိဏ္ဍသမ္ပိဋ္ဌနတော ဒုက္ခံ နာမ ။
 ၎င်း အဝသုဝတ္တနတော အနတ္တာ နာမ ။

သဗ္ဗေသင်္ခါရာ—ဓယဋ္ဌေန	အနိစ္စာ	ဟူ၍၎င်း
၎င်း	ဘယဋ္ဌေန ဒုက္ခာ	။
၎င်း	အသာရကဋ္ဌေန	အနတ္တာ
		။

၁။ နိစ္စသာရ သုခသာရ အတ္တသာရ အဘာဝတော
အနတ္တာ နာမ ဟောတိ။

၂။ အနိဿရတ္တာ အသာမိကတ္တာ သာရဝိရဟိတတ္တာ
အနတ္တာ နာမ ဟောတိ။

၁။ နိစ္စသာရ သုခသာရ အတ္တသာရ အဘာဝတော၊ ခိုင်
မြဲတဲ့ နိစ္စအနှစ်၊ ချမ်းသာတဲ့ သုခအနှစ်၊ အစိုးရ အလိုသို့လိုက်တဲ့
အတ္တ အနှစ်အသားမရှိသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်။ အနတ္တာ နာမ၊
အတ္တ မှမည် အနတ္တသာမည်သည်။ ဟောတိ၊ မုချစင်စစ် ကေနိ
ဖြစ်၏။

၂။ အနိဿရတ္တာ၊ မည်သူမှ အစိုးမရ၊ အစိုးမပိုင်သော
ကြောင့်၎င်း။ အသာမိကတ္တာ၊ စိုးပိုင်သူ မရှိသောကြောင့်၎င်း။
သာရဝိရဟိတတ္တာ၊ အနှစ်သာရမှ ကင်းသည်၏ အဖြစ်ကြောင့်
၎င်း။ ဝါ၊ ဤခန္ဓာကြီးဟာ ရစရာ၊ ယူစရာ အနှစ်မပါ အနှစ်
မရှိသော ငှက်ပျောတုံး၊ လက်ပံတုံးပမာ။ ဝါ၊ ငှက်ပျောတုံး၊
လက်ပံတုံးနှင့် အတူတူ ဘာမှရစရာ ယူစရာ နှစ်သက် စုံမက်စရာ
အနှစ်အသားဟူ၍ မြူမျှ မရှိလုံးလုံး ဆိတ်သုဉ်း၍ နေသည်၏
အဖြစ်ကြောင့်၎င်း၊ အတ္တမဟုတ်၊ အနတ္တစင်စစ်ကေနိဖြစ်သည်။
ဟောတိ၊ မုချမသွေ ဖြစ်တော့လေ၏ဟူ၍သာ။ ဝါ၊ အတ္တမဟုတ်

အတ္တမရှိ၊ အတ္တမပါ၊ အနတ္တဟူ၍သာ စိတ်နှလုံးကို ဒုန်းဒုန်းချ၍
 သေနေကျအောင် အသိမှန်သိ၊ အမြင်မှန်မြင်၍ အယူမှန်ကို
 ယူကြပါလေ။ ဝါ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိ အယူမှားကိုပယ်ရှား
 ကြပါလေ။ ဝါ၊ စွန့်လွှတ်ကြပါလေ။ ဝါ၊ လက်လွှတ်ကြပါ
 လေ။ ဝါ၊ ပယ်စွန့်ကြပါလေ။ ဝါ၊ အတ္တဒိဋ္ဌိ၊ သက္ကာယဒိဋ္ဌိကို
 ပယ်သတ်၍ အပါယ်လွတ်တရားကို ရအောင်ယူကြပါလေ။ ဝါ-
 သောတာပန်ပုဂ္ဂိုလ် ဖြစ်ကြပါလေဟူလိုသော်။

မှတ်ချက်။ ။ ထိုထွင် အတ္တဒိဋ္ဌိ အယူမှားကို ဘာသာခြားတို့
 အယူများကြ၏၊ ဗုဒ္ဓဘာသာတို့ အယူနည်းကြ၏၊
 သက္ကာယဒိဋ္ဌိကိုကား ဘာသာခြားတို့ရော ဗုဒ္ဓ
 ဘာသာတို့ပါ ယူမှားမိတတ်ကြကုန်၏၊ ကြီးကြီး
 မားမား သတိထားကြလေ။

အနတ္တလက္ခဏသုတ် အကျဉ်းချုပ်အဓိပ္ပါယ်၊

ချစ်သားတို့... သင်တို့၏ တကိုယ်လုံး တကောင်လုံးကြီး၌
 ဘောက်ပြန်တဲ့အစု“ရူပက္ခန္ဓာ”၊ ခံစားတဲ့အစု“ဝေဒနာက္ခန္ဓာ”၊
 မှတ်သားတဲ့အစု“သညာက္ခန္ဓာ”၊ ပြုပြင်တဲ့အစု“သင်္ခါရက္ခန္ဓာ”၊
 သိတဲ့အစု“ဝိညာဏက္ခန္ဓာ”၊ ဤအစုငါးစုခေါ်တဲ့ ခန္ဓာငါးပါး
 တဲ အမှန်ထင်ရှားရှိကြတယ်၊ သူ့ငါ၊ ယောက်ျား၊ မိန်းမ အစရှိတဲ့
 အပိုတွေကတော့ အမှန်မရှိပါ၊ ခေါ်စရာ ပညတ်မျှသာဟု
 တထစ်ချ မှတ်သားကြပါ။ ။

(အကျဉ်းအားဖြင့် ရူပံ၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်
 ပေတည်း။)

၁။ ချစ်သားတို့....ရူပက္ခန္ဓာ ခေါ်သော ရုပ်တရားသည် မပူအောင် မအေးအောင် ဘာတခုမှ အစိုးမရ အလိုသို့မလိုက် အကြိုက်သို့မပါစေနိုင်သော (အနတ္တ) အစစ်အမှန်ပေတည်း။

ချစ်သားတို့....ရုပ်တရားသည် အစိုးရသော (အတ္တ) သည် အကယ်၍ဖြစ်ပါက ဤ-ရုပ်တရားသည် ပူခြင်း၊ အေးခြင်းဖြင့် ကျင်နာနှိပ်စက်ခြင်း မဖြစ်တန်ရာ၊ (ဝါ) ဖြစ်မည်မဟုတ်၊ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့မဖြစ်စေနှင့်၊ (ဝါ) မပူစေ မအေးစေနှင့်၊ ဤသို့ ရုပ်၌အစိုးရရာ၏၊ (ဝါ) ရ,ရမည် သာ ဖြစ်၏။

ချစ်သားတို့....အကြင်ကြောင့် ရုပ်သည် မပူ, မအေးအောင် အစိုးမရ၊ ထို့ကြောင့် ရုပ်တရားသည် ပူလိုက်, အေးလိုက်, စသည်ဖြင့် ကျင်နာနှိပ်စက်ခြင်း ဖြစ်ရလေ၏။ ငါ၏ ရုပ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ရုပ်သည် ဤသို့မဖြစ်စေနှင့်၊ (ဝါ) ပူခြင်း၊ အေးဖြင့် စသည် မဖြစ်စေနှင့်၊ ဤသို့ရုပ်၌ အစိုးမရနိုင်ပေ။

(ဤကား—ရုပ်တရား၌ စိစစ်၍ဟောပုံ)

ထို့အတူ — ဝေ, သဉ်, သင် တို့၌လည်း တပါးစီ တပါးစီ စိစစ်၍ဟောတော်မူပါ သည်။

၅။ ချစ်သားတို့....သိတဲ့အစုခေါ်သော ဝိညာဏ်တရားသည် ဘာတခုမှ အစိုးမရသော (အနတ္တ) အမှန်တည်း။

ချစ်သားတို့....အသိစိတ် ဝိညာဏ်သည် အစိုးရသော အတ္တ သည် အကယ်၍ဖြစ်ပါက ဤ-ဝိညာဏ်သည် ကျင်နာနှိပ်စက်

ခြင်း မဖြစ်တန်ရာ၊ (၀၁) ဖြစ်မည်မဟုတ်၊ ငါ၏ ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ မဖြစ်စေနှင့်၊ ဤသို့ ဝိညာဏ်၌ အစိုးရရာ၏၊ ရ၊ရမည်သာဖြစ်၏။

ချစ်သားတို့....အကြင်ကြောင့် အသိစိတ်ဝိညာဏ်သည် အစိုးရ၊ ထို့ကြောင့် အသိစိတ် ဝိညာဏ်သည် ကျင့်နာနှိပ်စက်ခြင်း ဖြစ်ရလေသည်။ ငါ၏ဝိညာဏ်သည် ဤသို့ဖြစ်စေ၊ ငါ၏ဝိညာဏ်သည် ဤသို့မဖြစ်စေနှင့်၊ ဤသို့ အသိစိတ် ဝိညာဏ်၌ အစိုးရနိုင်ပေ။

(ဤကား—ဝိညာဏ်တရား၌စိစစ်၍ဟောပုံတည်း။)

ဤလိုဤပုံ—အစုငါးစု ခေါ်သော ခန္ဓာငါးပါးတို့၏ အစိုးရ၊ အနတ္တဖြစ်ပုံကို ဟောတော်မူပြီး၍၊ ထိုခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ် တရားတို့ကို တပါးစီတပါးစီ အသီးအသီး ရုပ်သည်၊ ဝေဒနာသည်၊ သညာသည်၊ သင်္ခါရသည်၊ ဝိညာဏ်သည်၊ မြဲသလော မမြဲသလော၊ ဆင်းရဲသလော ချမ်းသာသလောဟု ဘုရားကမေးတော်မူသည်။ ပဉ္စဝဂ္ဂ^၁တို့က မမြဲ၊ဆင်းရဲပါသည်ဟု လျှောက်ထားကြသည်။

ထိုအခါ ဘုရားမြတ်စွာက ထပ်မံ၍ ချစ်သားတို့....ဤလို မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ဘောက်လွဲဘောက်ပြန် ဖြစ်နေတဲ့ ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့ကို ဤခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရား တို့သည် ငါ့ဟာဘဲ၊ ငါ့ဘဲ၊ ငါ့ကိုယ်ဘဲဟု အလွဲလွဲအမှားမှား ရှုစားခြင်းငှါ သင့်တော်ပါ့မလားဟု ဘုရားမြတ်စွာကမေးတော်မူတဲ့အခါ ပဉ္စဝဂ္ဂ^၁တို့က လုံးဝမသင့်တော်ပါဘုရားဟု တညီတညွတ်ထည်း လျှောက်ထားကြသည်။

ထို့နောက် ဘုရားမြတ်စွာစိန္တေယျာက၊ ချစ်သားတို့...ထိုသို့ မမြဲ၊ ဆင်းရဲ၊ ဘောက်လဲ့ဘောက်ပြန် ဖြစ်ပြီး ဖြစ်ဆဲ ဖြစ်လတ် ဖြစ်ကြကုန်သော အလုံးစုံသော အတွင်းအပ ကြမ်းထမ်း သိမ်မွေ့ အယုတ်အမြတ်၊ အဝေးအနီးဖြစ်ကုန်သော (ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့သည်ရှိကြကုန်၏။ ထို ရုပ်၊ ဝေဒနာ၊ သညာ၊ သင်္ခါရ၊ ဝိညာဏ်တို့သည် ငါ့ဟာ၊ ငါ့ခန္ဓာ၊ ငါ့ဥစ္စာလဲ မဟုတ်၊ ငါ့လဲမဟုတ်၊ ငါ့ကိုယ်အတ္တလဲမဟုတ်၊ နာမ်ရုပ် အနိစ္စ ဒုက္ခ၊ အနတ္တ၊ အသုဘ၊ ဒုက္ခသစ္စာ၊ သမုဒယသစ္စာသာ ဟုတ်၏ဟု မဘောက်မပြန်ဟုတ်မှန်စွာသိမြင်တတ်သောဝိပဿနာမဂ္ဂစိဖြင့် သာ ရှုအပ်၏။ ရှုကြလေ။ ရှုရမည်ဟု ဘုရားမြတ်စွာစိန္တေယျာက ဟောတော်မူသည်ရှိသော်၊ ပဉ္စဝဂ္ဂ^၁တို့သည် ဟောတော်မူတိုင်း ခန္ဓာတပါးစီ တပါးစီ အသီးအသီး ဤရုပ်သည် ငါ့ဟာ၊ ငါ့၊ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်။ ဤဝေဒနာသည် ငါ့ဟာ၊ ငါ့၊ ငါ့ကိုယ်မဟုတ် ဤသင်္ခါရသည် ငါ့ဟာ၊ ငါ့၊ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်၊ ဤဝိညာဏ်သည် ငါ့ဟာ၊ ငါ့၊ ငါ့ကိုယ်မဟုတ်ဟု(ဝါ)တဏှာ မာန၊ ဒိဋ္ဌိဆိုတဲ့ သံသရာ နယ်ချဲ့သမား၊ ပပဉ္စတရားသုံးပါးတို့ကို ဝိပဿနာဉာဏ် အမြင်မှန်ဖြင့် ပယ်တတ်၍ အထပ်ထပ်အခါခါ ဝိပဿနာရှုကြသည်ရှိသော် ပဉ္စဝဂ္ဂ^၁တို့သည် ရုပ်၌လည်းငြီးငွေ့ဝေဒနာ၌လည်းငြီးငွေ့၊ သညာ၌လည်း ငြီးငွေ့၊ သင်္ခါရတို့၌လည်း ငြီးငွေ့၊ ဝိညာဏ်၌လည်း ငြီးငွေ့နေကြတော့၏။

ဤလိုဤပုံ—ခန္ဓာငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ ပျင်း၊ မုန်း၊ ငြီးငွေ့မှု အားကြီးလာသည်ရှိသော်၊ (ဝါ) နိဗ္ဗိန္ဒဉာဏ် ရင့်သန် ထက်မာ တဘက်ကမ်းခတ်လာသည် ရှိသော်၊ အဆိုပါ ခန္ဓာ

ငါးပါး ရုပ်နာမ်တရားတို့၌ တပ်မက်ခြင်းကင်းသွားသော ဝိရာဂ
မည်သော(မဂ်)။စိတ်တပ်မက်မှုမှလွတ်မြောက်သွားသော ဝိမုတ္တိ
မည်သော (ဖိုလ်)စိတ်များ ဆင့်ကာဆင့်ကာ ဖြစ်ပေါ်လာပြီး
လျှင် အရဟတ္တဖိုလ်အဆုံးမှာ ငါသည် အလုံးစုံသောကိလေသာ
တို့မှ ကျွတ်လွတ်လေပြီဟူ၍ ဆင်ခြင်၍သိသော ပစ္စဝေက္ခဏာ
ဥာဏ်(၁၉)တန်သည် ကေနိဖြစ်ပေါ်လာလေတော့၏။

ထို့နောင်—ငါသည် မသိအပ်သော အစ, အနမတဂ္ဂသံသရာ
တခွင် ခန္ဓာအစဉ်က ကံအားလျော်စွာ ဘဝတဖန် ရုပ်နာမ်
ခန္ဓာ၊ ဘဝတဖန် ရုပ်နာမ်ခန္ဓာ၊ အဟောင်းအသစ်, အဟောင်း
အသစ် တဖန် ပြန်၍ပြန်၍ ဖြစ်ရခြင်းသည် လက်စတုံး၍ ကုန်ဆုံး
လေပြီ။ ငါသည် မဂ်ဖိုလ်ရဘို့ မြတ်သော မဂ်အကျင့်ကို ကျင့်
သုံးခြင်းကိစ္စပြီးပြီ။ ငါသည် ပြုအပ်သောမဂ်ကိစ္စ တဆဲခြောက်
ချက်ကိုကုန်ကျအောင်ပြုအပ်လေပြီ။ ငါသည် ဤတဆဲခြောက်
ပါးသော မဂ်ကိစ္စမှ တခြားတပါး ပြုဘွယ်ကိစ္စ မရှိတော့ပြီဟု
သူတပါးက, ဘုရားက မဟောကြားရဘဲ ကိုယ်ဟာနဲ့ ကိုယ်ဘဲ
သိရလေတော့၏။

ဤကား—အနတ္တလက္ခဏသုတ် အကျဉ်းချုပ်
အဓိပ္ပာယ်တည်း။

ခန္ဓာက,ပြ၊ အနတ္တ၊ မှတ်ကြလေကုန်ပါ၊

ဤလောက၌ သူသူ-ငါငါ တစာစာ တဖွဖွ သေနေ့ သေ
ခါနီးကျအောင် ပြောဆိုနေကြတဲ့ ခြေဆုံး ခေါင်းဆုံး တကိုယ်

လုံး၊ တကောင်လုံးကြီးကို ခန္ဓာပြင်ဘက်ကဘဲနေ၍ ကြည့်ကြည့်၊
 ခန္ဓာအတွင်းသို့ ဥာဏ်သွင်းကာ ခန္ဓာအတွင်းကဘဲနေ၍ ကြည့်
 ကြည့်၊ ဘယ်ကဘဲကြည့်ကြည့်၊ ပုထုဉာဏ်သတ္တဝါ သူ့ငါတို့သည်
 ဝိပလ္လာသ၏ သစ္စမ်းအားဖြင့် မှတ်မှား၊ သိမှား၊ ယူမှားနေကြတဲ့
 ငါ့ကိုယ်၊ ငါ့ဟာ၊ ငါ့ကား လားလားမှ မဟုတ်၊ ဆယ်မဟုတ်၊
 ကိုးမဟုတ်၊ ဆယ် ကိုးမဟုတ်၊ အစိုးမရ၊ အလိုသို့မလိုက်၊ အကြိုက်
 သို့ မပါစေနိုင်တဲ့ ရုပ်နာမ် အနုတ္တသာဟုတ်ပါသည်လို့ ခန္ဓာက
 သေချာ သ-န ပြသလျက်နေပေသည်။

ထိပ်ကိုချ၍ ဓမ္မမှန်း မသိ၊

အမိဝမ်းမှ မွေးဘွားသည်ကစ၍ တရက်ထက် တရက်၊ တလ
 ထက် တလ၊ တနှစ်ထက် တနှစ်၊ တရက်နှင့် တလ မတူ၊ တလနှင့်
 တနှစ် မတူ၊ ကိုယ်အနေ၊ အသား၊ အရေ စသည်တို့သည် ရင့်ယောင်
 ရင့်ယောင် လာသည်မှာ သူရော ငါပါ မျက်မြင်ကိုယ်တွေ ဖြစ်
 ကြ၍ ဘယ်သူမှ မငြင်းမကွယ်နိုင်ပါ။ (သတိမမူ - ဂူမမြင်၊ သတိ
 မှုတော့ - မြူသော် မြင်) ဆိုသလို သတိမမူကြ၍သာ တရက်ထက်
 တရက်၊ တလထက် တလ၊ တနှစ်ထက် တနှစ်၊ မပျက်မကွက်
 ရင့်ယောင်-ရင့်ယောင်လာသည်တို့ကို မရင့်မယောင်ရအောင် ဘယ်
 သူမှ အစိုးမရ၊ သူ့-ငါတို့ အလိုသို့မလိုက်၊ သူ့-ငါတို့ အကြိုက်သို့
 မပါစေနိုင်ကြတာတွေဟာ အစိုးရတဲ့ အတ္တမဟုတ်၊ အစိုးမရတဲ့
 အနုတ္တဟု ခန္ဓာက ပြနေတယ်မဟုတ်လား၊ သတိထား၍ စဉ်းစား
 ကြည့်စမ်းပါ။

ကျမ်းဂန်တို့၌လာသည်မှာ—

“အနတ္တာတိ မာဇိယန္တု၊ မာ မိယန္တု၊ တိ ဝသေဝတ္ထေတုံ
နသက္ကောတိတိ၊ အနတ္တာ သုညာ အသာမိကာ
အနိဿရာ တိ အတ္ထော”။

(ဓမ္မပဒ၊ ဒု-၂၄၂)

အနတ္တ ဆိုတာ မအိုပါစေကုန်သတည်း၊ မနာပါစေကုန်
သတည်း၊ မသေပါစေကုန်သတည်း စသည်ဖြင့် သူ့ငါ တို့က
တောင့်တသော်လည်း တောင့်တတိုင်းမရ၊ ပုဂ္ဂိုလ်သတ္တဝါတို့မှ
ဆိတ်သုဉ်းတယ်၊ ပိုင်ဆိုင်သူအရှင်လဲမရှိ၊ ဘာတခုမှလဲ အစိုးမရ
သောကြောင့် အနတ္တခေါ်ရသည်ဟု ဖွင့်ပြထားရာ ခန္ဓာမှာ
ဥာဏ်နှင့်ရှာလျှင် မအိုအောင်၊ မနာအောင်၊ မသေအောင် အစိုး
မရတာတွေဟာ အနတ္တဘဲဟု ခန္ဓာက ပြနေတယ်မဟုတ်လား။
ဆံမဖြူ၊ သွားမကျိုး၊ ခါးမကိုင်း၊ နားမထိုင်း၊ မျက်စိမမှန် မမဲ့
အောင် အစိုးမရတာတွေလဲ အနတ္တဘဲဟု ခန္ဓာက ပြနေတယ်
မဟုတ်လား၊ ကြပ်ကြပ်စဉ်းစား။ မပူ၊ မအေး၊ မအောင်၊ မတောင့်
တင်းအောင် အစိုးမရတာတွေလဲ အနတ္တဘဲဟု ခန္ဓာက ပြနေ
တယ် မဟုတ်လား၊ နာနာစဉ်းစား။ ချောင်းမဆိုး၊ နှာမစေး၊
မူးဝေ မူးနောက် စသည် အထွေထွေအဝဝ မဖြစ်ပေါ်လာရ
အောင် အစိုးမရတာတွေလဲ အနတ္တဘဲဟု ခန္ဓာက ပြနေတယ်
မဟုတ်လား၊ လေးလေးနက်နက် စဉ်းစား။

ဤလိုစဉ်းစားကြည့်ပါလျှင် (အင်း) ဟုတ်သားဘဲ၊ သတိမမူ
ဂူမမြင်ဆိုတာလို ဘာတခုမှ အစိုးမရတာတွေကို မိမိခန္ဓာက

ပြနေသားဘဲဟု မိမိခန္ဓာကို အနတ္တလို့ သဘောကျနိုင်ကြပေလိမ့်မည်။ (ထိပ်ချလို့ ဓမ္မမှန်း မသိ) ဆိုတာလို့ အနတ္တ ဓမ္မက ငါတို့ထိပ်ကိုချ၍နေလျက်သား ငါတို့က အ-လွန်း န-လွန်း၍ သာ အနတ္တမှန်း မသိနိုင်ကြတာဟု ခန္ဓာကို အနတ္တဟု သဘောကျလာကြပေလိမ့်မည်။ မအို၊ မနာ၊ မသေအောင် အစိုးမရသောကြောင့် အနတ္တဆိုသော်လည်း ထို-အို၊ နာ၊ သေ၊ ဆံဖြူ၊ သွားကျိုး စသည်တို့သည် ဘုရားလက်ထက်တော်က ခေမာမိဖုရားနှင့် ဇနပဒကလျာဏီတို့အား တန်ခိုးကော်ဖြင့် အို၊ နာ၊ သေ ပြသကဲ့သို့ ရုတ်ခြင်း ခဏတွင်း ပြသည်မဟုတ်၊ တဖြေးဖြေး တစတစ ပြနေပါသည်။ သတ္တဝါတွေကလည်း လွန်စွာ မောဟကြီး အို၊ နာ၊ သေ ပြပုံကလည်း လွန်စွာ သိပ်သည်း၊ သတ္တဝါတွေ ရုတ်တရက် မသိရအောင် ပြပုံ ပိပြားသေဝပ်လှပေသည်။

အနတ္တဟု သိသူမများ၊

လောက၌ အိုသည် နာသည် သေသည်၊ ဆံဖြူ၊ သွားကျိုး၊ ခါးကိုင်း၊ နားထိုင်း စသည်တို့ကို သိသူများကြ၏။ အနတ္တဟု သိသူကား မများ၊ မသိသူများကြ၏။ အို၊ နာ၊ သေ၊ ဆံဖြူ၊ သွားကျိုး စသည် ပြောဆိုကြတဲ့ ဗညတ်ပေါ်တွင် အသိဉာဏ် သောင်တင်၊ အသိဉာဏ်အားကုန်၊ အသိဉာဏ်ဆုံး တုံး၍သွားကြတဲ့ သူတွေသာများကြ၏။ ဤလို မအို၊ မနာ၊ မသေ စသည်တို့ကို အစိုးမရတာတွေဟာ ခန္ဓာက ပြနေတဲ့အနတ္တဘဲဟု အနတ္တဆိုတဲ့ ပရမတ်သို့ကျအောင် သိမြင်တတ်သူကား မရှိဟုမဆိုသာ၊ သို့ရာတွင် နည်းပါးပေလိမ့်မည်။

စေ့စေ့တွေး-ရေးရေးပေါ်၊

စေ့စေ့တွေး-ရေးရေးပေါ်၊ စေ့စေ့စဉ်းစား-ဘွားဘွားပေါ် ဆိုသလို၊ တရက်ထက် တရက်၊ တလထက် တလ၊ တနှစ်ထက် တနှစ်၊ အိုစ၊ နာစ၊ ဆံဖြူစ၊ သွားကျိုးစ၊ ခါးကိုင်းစ၊ နားထိုင်းစနှင့် တစတစ ဖြစ်ပေါ်လာရသည်မှာ နတ်ဗြဟ္မာမဟုတ်တဲ့ လူသားတို့မှာဆိုရင် မလွဲသာ မရှောင်သာ၊ လွဲမရ ရှောင်မရ၊ လွဲမဖြစ် ရှောင်မဖြစ်၊ ကေန့် အိုရ၊ နာရ၊ ဆံဖြူ၊ သွားကျိုး စသည် ဖြစ်ရမည်သာတည်း။ ဤအဖြစ်မျိုး ဤအဖြစ်ဆိုးတို့ကို စေ့စေ့တွေး-ရေးရေးပေါ်၊ စေ့စေ့စဉ်းစား-ဘွားဘွားပေါ် ဆိုသလို။ ဤလိုဤပုံ-မအို၊ မနာ၊ မသေ၊ ဆံမဖြူ၊ သွားမကျိုး စသည် မဖြစ်ရအောင် အစိုးမရ၊ အလိုသို့မလိုက်၊ သူငါတို့အကြိုက်သို့မပါ စေနိုင်တာတွေဟာ ဘယ်မှာ သူကောင်၊ ငါကောင် အတ္တဟုတ်နိုင်ကြမှာလဲ။ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တဘဲဟု ရေးရေး ပေါ်လာကြလိမ့်မည်။ ဘွားဘွားပေါ်လာကြလိမ့်မည်။

ခန္ဓာက အနတ္တလို့ ပြနေလျက်သားနှင့် အနတ္တလို့ အမှန်မသိနိုင်ကြခြင်းသည် အခြားကြောင့်မဟုတ်ပေ။ အိုလာတာ၊ နာလာတာ၊ ဆံဖြူလာတာ၊ သွားကျိုးလာတာ၊ မျက်စိ မှန်မဲ့လာတာ စသည်တို့ကို မြင်ရတိုင်း မြင်ရတိုင်း၊ ဤလို မအိုအောင် အစိုးမရတာ အနတ္တ။ မနာအောင် အစိုးမရတာ အနတ္တ။ ဆံမဖြူ၊ သွားမကျိုး၊ နားမထိုင်း စသည် မဖြစ်စေရအောင် အစိုးမရတာ အနတ္တဘဲဟု သတိပြု၍ ဆင်ခြင်မှု အလေ့အထ မရှိကြသောကြောင့်သာ အနတ္တဟု မသိနိုင်ကြဘဲဖြစ်ရလေသည်။ အကယ်၍သာ အိုလာတာစသည်ကိုမြင်ကြရတဲ့ခါ၊ မအိုအောင်၊ မနာ

အောင်၊ မသေအောင် စသည် အစိုးမရတာတွေဟာ အနတ္တမို့
ဘဲဟု သတိပြု၍ ထင်မြင်အောင် ဆင်ခြင်မှု အလေ့အထ ရှိကြ
ပါလျှင် ခန္ဓာက ပြနေတဲ့ အနတ္တကို တစတစ သဘောကျ နှစ်
သက်လာပြီး လုံးလုံးကြီး အနတ္တလို့ အသိမှန်၊ အမြင်မှန်၊ အယူ
မှန်ကို ယူသွားနိုင်ကြပါလျှင် လက်ရှိဘဝ၌ပင် အပါယ်လွတ်
တရားရသွားကြ၍ အများကြီး ထောက်ရာတည်ရာကို ရရှိနိုင်ကြ
လေပြီ။ သာသနာတော်နှင့် တွေ့ကြုံကျိုးနပ်ပြီဟုသိလေမှတ်လေ။
မဂ်ဖိုလ်စောင့်မျှော် သူတော်စဉ်အပေါင်းတို့။

(ဤကား—ခန္ဓာပြင်ဘက်ကနေ၍ ခန္ဓာက ပြ၊ အနတ္တကို
အမြက်မျှပြဆိုခြင်းပေတည်း။)

တနည်း—ခန္ဓာကပြ၊ အနတ္တ၊ မှတ်ကြလေကုန်ပါ။

တဘန်—ခန္ဓာအတွင်းသို့ ဥာဏ်သွင်း၍ ကြည့်မယ်ဆိုရင်လဲ
ဤခန္ဓာဟာ အစိုးရတဲ့ အတ္တမဟုတ်၊ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တဆိုတာ
သူပြော၊ လူပြော၊ တဆင့်စကား၊ စာတွေ၊ စာမြင်မဟုတ်တော့ဘဲ
ကိုယ်တိုင်အားထုတ်၍ ကိုယ်ပိုင်ဥာဏ်ဖြင့် ခန္ဓာအတွင်းသားထဲ
မှာ တဖွားဖွားဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ ဖြစ်တရား၊ ပျက်တရား၊ ဖြစ်
ပျက် မနားကြတဲ့ တရားတွေဟာ ဘယ်သူ ဘယ်ဝါမှ မဟုတ်ကြ
ဘဲ မဖြစ်အောင်လဲ အစိုးမရ။ ဖြစ်သာဖြစ်ရ မပျက်အောင်လဲ
အစိုးမရ။ ဖြစ်ဆိုတဲ့ (ဥပါဒ်) သို့ ရောက်လေပြီးသော ရုပ်နာမ်
သင်္ခါရတို့ကို၊ ရင့်ဆိုတဲ့ (ဋီ) သို့ ရောက်မသွားရအောင်လဲ အစိုး
မရ။ ရင့်ဆိုတဲ့ (ဋီ) သို့ ရောက်လေပြီးသော ရုပ်နာမ်သင်္ခါရတို့ကို
ပျက်ဆိုတဲ့ (ဘင်) သို့ ရောက်မသွားရအောင်လဲ အစိုးမရ။ ပျက်
ဆိုတဲ့ (ဘင်) သို့ ရောက်လေပြီးသော ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့ကို

မပျောက်ရအောင်၊ မပျက်ရအောင်၊ မချုပ် မဆုံးရအောင်လဲ အစိုးမရ။ တခုသောဘဝ၊ ပဋိသန္ဓေမှ စုတိကျအောင် ဒိုင်းဒိုင်း ပြေး၊ မပြတ်မစဲ ထပ်တလဲလဲ ဖြစ်ပျက်နေကြတဲ့ ဖြစ်ပျက်မနား ရုပ်နာမ် သင်္ခါရတို့ကို ခန္ဓာက ပြနေ၍ ဥာဏ်တွေ ဥာဏ်မြင် တွေမြင် တွေမြင် နေရသောကြောင့် ခန္ဓာ အတွင်းသားထဲမှာ ဘာတခုမှ အစိုးမရတဲ့ အတ္တသဘောမျိုး လုံးဝမရှိ၊ 'ဘာတခုမှ အစိုးမရတဲ့ အနတ္တသဘောတွေကိုသာ တွေ့မြင် တွေ့မြင်နေရပါ သောကြောင့် ခန္ဓာအတွင်းသို့ ဥာဏ်သွင်း၍ ကြည့်မယ်ဆိုရင်လဲ ဤခန္ဓာဟာအတ္တမဟုတ်ပါ။ အနတ္တသာဟုသိမြင်နိုင်ပေလိမ့်မည်။

(ဤကား—ခန္ဓာအတွင်းကနေ၍ ခန္ဓာကပြ၊ အနတ္တကို အမြက်မျှ ပြဆိုခြင်းပေတည်း။)

ကျန်းပင်နှင့် တူ၊

မိမိလက်ရှိ ခန္ဓာငါးပါးဟာ မိမိအိမ်ခြံဝင်းထဲမှာ ရှိနေတဲ့ ကျန်းပင်နှင့်တူသည်။ မိမိအိမ်ခြံဝင်းထဲမှာရှိနေသော်လည်း မိမိက ဘာတခုကိုမှအစိုးမရ၊ အရွက်ကလေးတရွက်ကိုမျှမခူးရ၊ အကိုင်း လေး တကိုင်းကိုမျှ မချိုးရ၊ မင်း၊ အစိုးရများကသာ ပိုင်ဆိုင် သကဲ့သို့။ ထိုနှင့်တူစွာ၊ မိမိခန္ဓာမှာ ဖြစ်ပျက်နေကြသော်လည်း မိမိက ဘာတခုမှ အစိုးမရ၊ မဖြစ်အောင်လဲ အစိုးမရ၊ မပျက် အောင်လဲ အစိုးမရ၊ သဘာဝခန္ဓာကသာ အစိုးရ၏။ ဤခန္ဓာနှင့် ကျန်းပင်တထပ်ထဲ ထင်အောင်၊ မြင်အောင်၊ သဘောကျသွား အောင် ဆင်ချင်ကြည့်လေ။ မုချအနတ္တလက္ခဏာကောင်းကောင်း ထင်လာလိမ့်မည်။

ဘုရားက မငြင်းခုံ၊ လူနတ်တို့က ငြင်းခုံ၊

နာဟံ ဘိက္ခုဝေ လောကေ နဝိဝဒါမိ၊
လောကောဝ မယာဝိဝဒတိ။ ။

(ခန္ဓ-သံ-ဠိ-ပုပ္ဖသုတ္တ-၁၁၃)

ဘိက္ခုပေ၊ ရဟန်းတို့၊ အဟံ၊ ငါဘုရားသည်။ လောကေန၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါတို့နှင့်။ နဝိဝဒါမိ၊ မငြင်းမခုံပါ။ လောကောဝ၊ လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါကသာလျှင်။ မယာ၊ ငါဘုရားနှင့်။ ဝိဝဒတိ၊ ငြင်းခုံကြ၏။ (ဝါ) အတိုက်အခံပြုလုပ်နေကြ၏။

အဓိပ္ပာယ်....ရဟန်းတို့၊ ဤ ခန္ဓာငါးပါးကို ရှေး ဘုရားစသော ပညာရှိတို့က အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ ဟောတော်မူခဲ့ကြတယ်။ ဒါကြောင့်မို့ ငါဘုရားလဲ ယခုအခါ ဤ-ခန္ဓာငါးပါးကို အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ ဟုတ်မှန်တဲ့အတိုင်း ဟောပြောနေတာပါ။ ဤခန္ဓာငါးပါးသည် နိစ္စ၊ သုခ၊ အတ္တဖြစ်နေလျက် သားနှင့် သင်တို့ကို အနိုင်ရလို၍ ငါဘုရားက တမင်သက်သက် အရှဲ့တိုက်ပြီး အနိစ္စ၊ ဒုက္ခ၊ အနတ္တလို့ ဟောနေတာ မဟုတ်ပါဘူး။ အရိယာမဖြစ်သေးဘဲ ပုထုဇဉ် လူနတ်တို့ကသာ ဤခန္ဓာဟာ အနိစ္စမို့ အနိစ္စလို့၊ ငါဘုရားက ဟောတယ်၊ ပုထုဇဉ်တို့က နိစ္စလို့ ငြင်းခုံကြတယ်၊ ဤခန္ဓာဟာ ဒုက္ခမို့ ဒုက္ခလို့ဘဲ ငါဘုရားက ဟောတယ်၊ ပုထုဇဉ်တို့ကတော့ သုခလို့ ငြင်းခုံကြတယ်၊ ဤခန္ဓာဟာ အနတ္တမို့ အနတ္တလို့ဘဲ ငါဘုရားက ဟောတယ်၊ ပုထုဇဉ်တို့ကတော့ အတ္တလို့ ငြင်းခုံနေကြတယ်ဟု ဆိုလိုပေသည်။

ဝန်ချ တောင်းပန်ကြ၊

ဤလိုသာ ဘုရားရှင်နှင့် အဘိုက်အခံလုပ်နေကြမယ်ဆိုရင် ဘယ်အခါ၊ ဘယ်ဘဝ၊ ဘယ်ကမ္ဘာမှာမှ မဂ်ဖိုလ် နိဗ္ဗာန်သို့ ရောက်နိုင်ရနိုင်ကြတော့မည် မဟုတ်ဘော့ပြီ။ ဤလိုဤပုံ-ဘုရား ရှင်နှင့် အဘိုက်အခံလုပ်နေကြတဲ့ ပုသဇဉ် လူနတ်ဗြဟ္မာ သတ္တဝါ ထွေဟာ ရှေးကလဲ မဂ်ဖိုလ်နိဗ္ဗာန်ကို ရောက်သူ ရသူ မရှိဘူး။ ယခုလဲမရှိဘူး၊ နောင်လဲရှိမှာမဟုတ်ဘူး၊ ငါဘို့ဘုရားလက်ထက် တော်မှာ ရှေးဦးစွာ ပဉ္စဝဂ္ဂီတို့အား အနတ္တလက္ခဏသုတ်ကို ဟောတော်မူတဲ့ခါ၊ ဤခန္ဓာငါးပါးတို့ဟာ နိစ္စမဟုတ်၊ အနိစ္စပါ ဘုရား။ သုခမဟုတ်၊ ဒုက္ခပါဘုရား။ အတ္တ မဟုတ်၊ အနတ္တပါ ဘုရားလို့ ချင်းချက်မရှိ နဖူးချ ဒူးချ တောင်းပန် ဝန်ချလိုက် သည်နှင့် တပွိုင်နက်၊ အာသဝေါစင်တဲ့ ရဟန္တာအရှင်မြတ်တွေ ဖြစ်ကုန်ကြတယ် မဟုတ်လား။

ငါတို့လဲ တောင်းပန်ဝန်ချဘို့ လိုနေပြီ။

ဆိုကြောင့် - လက်ရှိဘဝ သေနေ့က မဦးခင် ရှေးဦးစွာ အပါယ်လွတ်တဲ့ဘုရား၊ သောတာပတ္တိမဂ်ဖိုလ်၊ နောက်-မွေးသေ လွတ်တဲ့ဘုရား၊ အရဟတ္တမဂ်ဖိုလ် ရနိုင်၊ ရောက်နိုင်ကြအောင် တသံသရာလုံး အဘိုက်အခံလုပ်လာခဲ့တာတွေ လွန်သမျှ ဝန်ချ ပါရဲ့ ဘုရားဟု တောင်းပန် ဝန်ချတဲ့ရက်က ဦးသွားအောင် ကမ္မဋ္ဌာန်းခွင် လုပ်ငန်းဝင်၍ လက္ခဏာရေးသုံးပါး အစွမ်းကုန် ထင်လာတဲ့ခါ၊ ဘုရားကိုဦးသုံးကြိမ်ချ၍ ဤခန္ဓာသည် နိစ္စမဟုတ် အနိစ္စလို့ ဝန်ချပါပြီ။ သုခ မဟုတ်၊ ဒုက္ခလို့ ဝန်ချပါပြီ။ အတ္တ

မဟုတ်၊ အနတ္တလို့ ဝန်ချပါပြီဘုရားဟု ဘုရားကိုဝန်ချ တောင်း
ပန်ဘို့ အချိန်တော်ပြီ။ နဖူးချ ဒူးချ တောင်းပန် ဝန်ချကြပေ
တော့၊ မဂ်ဖိုလ်စောင့်မျှော် သူတော်စဉ်အပေါင်းတို့....။

အနတ္တကမ္မဋ္ဌာန်း သံပေါက်၊

- ၁။ မအိုအောင်ပ၊ စိုးမရ၊ မှတ်ကြ အနတ္တာ။
- ၂။ မနာအောင်ပ၊ စိုးမရ၊ မှတ်ကြ အနတ္တာ။
- ၃။ မသေအောင်ပ၊ စိုးမရ၊ မှတ်ကြ အနတ္တာ။

ထို့အတူ၊ ဆံမဖြူ၊ သွားမကျိုး၊ ခါးမကိုင်း၊ နားမထိုင်း၊
မျက်စိမမဲ့၊ မအောင်၊ မတောင်၊ မပူ မအေး၊ ချောင်းမဆိုး၊ နှာ
မစေး၊ မူးဝေ မူးနောက် စသည် အထွေထွေ အဝဝ မဖြစ်ရပေ၊
စိုးမရ၊ မှတ်ကြ အနတ္တာ။ ။

ဤထွင် ဗုဒ္ဓမြတ်စွာ အနတ္တသာသနာ ပြီးပါပြီ။

စာကိုယ်ပြီးဆုံး ကျမ်းနိဂုံး

တ္ထောဝတာဝ ဇာတိယာ မရမ္မရဋ္ဌေ၊ ပဓုက္ကုဗ္ဗဇနပဒေ ဂန့်ဂေါ
 နိဂမေ ကဇ္ဇန်းတောင်ဂါမေ ဇာတေန၊ ပဝကျမ္ပန ကသာ
 ဇနပဒေ ဝန်းသိုနိဂမေ ခန္တီးရိပ်သာ ဟျာရာမေ ဣဋ္ဌကဝိဟာရေ
 နိဇ္ဈဝါသေန ဝါသိနာ သုဇနတ္ထေရေန ဒိဋ္ဌိပဟာနာသ ဗဟု
 ဇနာန မတ္ထာယ ကတာယံဂန္ဓော အနတ္တသာသနောနာမ
 သက္ကရာဇေ တိံသာမိကေ တိသတသဟဿေ ဝဿေ သမ္ပတ္တေ
 သာဝဏမာသဿ ဇုဏပက္ခေ ဒွိဟေ ဗုဓဝါရေ အနာယာဇသန
 နိဋ္ဌဂတောတိ ဒဋ္ဌဗ္ဗောတိ။ ။

(ဆုတောင်း)

ဣဒံ နော ပုည အာသဝက္ခယံ ဝဟံ ဟောဘူ။
 ဣမိနာပုညကမ္ပေန မယံ ဘန္တေ အရိယောဟိ
 ဒိဋ္ဌဓမ္မံ ဒိဋ္ဌေယျံ၊ ပတ္တဓမ္မံ ပတ္တေယျန္တိ။ ။

အရှင်ဘုရား၊ ဤ-ဓမ္မဒါန ပေးလှူရသောကောင်းမှုကြောင့်
 တပည့်တော်တို့သည်၊ အရိယာတို့သည်၊ သိအပ်သော သစ္စာ
 လေးပါးကို သိ၍၊ အရိယာတို့သည် ရောက်အပ်သော မဂ်ဖိုလ်
 နိဗ္ဗာန်သို့ လျင်မြန်စွာရောက်ရပါလိမ့်၊ အရှင် ဘုရား။

